

Diljen Ronî:
Müziyenler
kendini gözden
geçirmeli

S:16

Barzani'nin çantasındaki çözüm girişimi Barış için bir hamle daha

► Nisan 2015 tarihinden bu yana İmralı'da izole edilen PKK Lideri Abdullah Öcalan'ın Ağustos ayının ortalarında devlet heyeti ile Müsteşar düzeyinde bir görüşme gerçekleştirdiği iddia ediliyor. KCK'nin geçtiğimiz hafta yeni bir süreç için ön şart koşmayan 'tarihi deklarasyonu'nun ardından, HDP eksenli ana akım siyasetin 31 Ağustos'da Diyarbakır'da bütün seçilmişlerle birlikte yapacağı 'ateşkes çağrısı' da bu gelişmeleri doğrular nitelikte.

► KBY Başkanı Mesud Barzani'nin geçtiğimiz hafta Türkiye'ye yaptığı ziyarete Ortadoğu'da yaşanan gelişmeler damgasını vurdu. Hükümetin aksini ifade etmesine rağmen Barzani'nin Ankara ziyaretinde önemli gündem maddelerinden birinin yeni bir barış sürecinin başlatılması olduğu bildirildi. Türkiye'den ayrılmadan önce Barzani'nin barış sürecinin önemine vurgu yaparak, "Çözüm için daha çok çalışmaya ve zamana ihtiyaç olduğunu" söylemesi, barış konusunda biten umutların bir süre sonra yeşerebileceği yorumlarına neden oldu.

► Öte yandan gözlemciler, Rojava'da gelişen durumun her ne kadar yeniden PKK ile TC arasında tansiyonu yükselttiği şeklinde görünse de gelişmelerin sürpriz olmadığını, Türk Ordusu'nun Cerablus'u kontrol edeceğinin geçtiğimiz Nisan ayında PYD'nin dahil olduğu DSG, ABD ve Türk yetkililer arasında CENTCOM Komutanı General Votel gözetiminde Kobanê ve İncirlik'te yapılan görüşmelerin bir sonucu olduğu bildiriliyor.

S:02 - 03 - 04 - 05 - 06

Ortadoğu değişimlere gebe

BİLAL SAMBUR

s05

Cerablus'tan müzakereye

MESUT YEĞEN

s03

Modern ev bitti, açık arazideyiz

FERHAT KENTEL

s11

Cerablus ve barış

HAKAN TAHMAZ

s07

Barzani'nin çantasındaki çözüm girişimi

Barış için bir hamle daha

M. Salih Batırhan - Dilan Almaz
M.Emin Kan - Ahmet Özyeter

Ankara, 23-24 ve 25 Ağustos tarihlerinde Ortadoğu'nun tıkanan sorunlarının tartışıldığı yoğun bir siyasi trafiğe sahne oldu. Yalnızca Türkiye ve Kürdistan Bölgesel Yönetimi'nin değil bölgenin tümünün kaderinin değişirecek iki isim, Kürdistan Bölgesel Yönetimi (KBY) Başkanı Mesud Barzani ve ABD Başkan Yardımcısı Joe Biden peş peşe geldi Ankara'ya.

Barzani'nin ajandasında Çözüm Süreci, Musul Operasyonu, bağımsızlık referandumu ve IŞİD ile mücadele konularının yer aldığı bildirildi. Barzani'nin Türkiye'den ayrılmadan önce düzenlediği basın toplantısında ise, IŞİD ile mücadelede anlaşmaya varıldığını, bölgede büyük değişimlerin kapıda olduğunu söylemesi dikkat çekti. Türkiye'de barış sürecinin öneminde vurgu yapan Barzani, "Çözüm için daha çok çalışmaya ve zamana ihtiyaç" olduğunu söylemiş, Çözüm Süreci konusunda biten umutların bir süre sonra yeşerebileceği yorumlarına neden oldu. Barzani'den sonra Ankara'ya ulaşan ABD Başkan Yardımcısı Joe Biden'in Türk meslektaşları ile yaptığı görüşmelerinde Suriye ve Türkiye'deki darbe girişimi ve Fetullah Gülen'in iadesi ile ilgili konular öne çıkarken, Barzani'nin "Bölgede büyük değişimler kapıda" sözlerinin anlamı tartışıldı ve ipuçları arandı. İşaretler Musul Operasyonu ve Çözüm Süreci'ni gösterirken, Barzani'nin bu süreçlerde üstleneceği rolün önemi vurgulandı.

"Çözüm Süreci için zamana ihtiyaç var"

KBY Başkanı Mesud Barzani'nin geçtiğimiz hafta Türkiye'ye yaptığı ziyarete Ortadoğu'da yaşanan gelişmeler damgasını vurdu. Türkiye davetinden önce İran'dan da resmi davet alan Barzani 2 gün süren Türkiye ziyaretini tamamladıktan sonra Avrupa'ya geçti.

Barzani'nin ziyaret edeceği ülkelerdeki diplomatik görüşmeler ajandasında Ekim ayında yapılması öngörülen bağımsızlık referandumu ve öncesindeki Musul Operasyonu'nun en önemli başlıklar olduğu bildiriliyor.

Barzani'nin Ankara ziyaretinde ise bu iki konu dışında konuşulduğu iddia edilen gündem maddesinin yeni bir Çözüm Süreci'nin başlatılması olduğu vurgulanmakta.

Ankara'daki temasları ardından "Çözüm Süreci için zamana ihtiyaç var" ve "büyük değişimler kapıda" sözleri ile bölgede beklenen yeni gelişmelerin ipuçlarını veren Mesud Barzani'nin, PKK ile TC arasında yeni bir şiddetsizlik ortamı için tarafların rızasını aldığı ve bir önceki denemenin zaaflarını da dikkate alacağı belirtiliyor. Çatışmasızlık sürecinin başlaması için ana akım Kürd siyasetinin de 31 Ağustos'ta Diyarbakır'da toplanarak çatışan taraflara 'ateşkes çağrısı' yapacağı bildiriliyor.

1 Eylül Dünya Barış Günü vesilesi ile yapılacak 'şiddetsizliğe dönme' çağrısının Öcalan'dan habersiz olmadığı ileri sürüldü. HDP'li kaynaklar ise bu toplantının 'Dünya Barış Günü vesilesi ile ciddi bir barış atağı' olacağını ifade ediyor. Kandil'den de onay alındığı belirtilen bu çağrıya, Kandil'in şartsız uyacağı ve bunun için 'ateşkes' ilan ederek tavır ortaya koymasına bekleniyor.

Öcalan süreçten haberdar!

Nisan 2015 tarihinden bu yana HDP heyetleri, avukatları ve ailesi ile görüşürülmeyen PKK Lideri Abdullah Öcalan'ın bu süre içinde MİT ve Kamu Güvenliği Teşkilatı (KGT)'nin daire başkanları seviyesinde devlet ile görüşmelere devam ettiği, ancak Ağustos ayının ortalarında ilk kez Müsteşar düzeyinde bir görüşme gerçekleştirildiği de iddia edilmekte. Bu görüşmede, Öcalan ile devletin farklı bir formda yeni bir şiddetsizlik süreci konusunda konuştukları ileri sürüldü. İçeriği yansımaya bu görüşmenin ardından bir HDP heyetinin Kandil'e gittiği ve konuya dair fikir alışverişinde bulunduğu bildirildi.

Barzani'nin de Ankara ziyareti öncesinde PKK yetkilileri ile temas içinde olduğu, yeni bir Çözüm Süreci denemesi için PKK'lilerden kararlı ve açık olmalarını istediği iddia edildi. Geçtiğimiz ay da DBP'li Ahmet Türk ile HDP Milletvekili Mir Dengir Fırat'ın Erbil'e giderek Barzani'den yeni bir Çözüm Süreci denemesi için arabulucu olmasını istedikleri basına yansımıştı.

Barzani'nin Meclis ziyaretine eşlik eden milletvekillerinden AKP'li Galip Ensarioğlu taraflar arasındaki görüşmeleri, "Cumhurbaşkanı Erdoğan, Kürd coğrafyasının tümünü kapsayan bir siyasi yaklaşım sergiledi. Ancak muhatap yanlısı ve bunun gereğini yaptı. Bu açıdan Barzani doğru muhatap. Verdigi sözü tutan bir siyasetçidir. Musul'da bir değişim,

Suriye'de alan açılması yeni bir dönemi başlatır" sözleri ile Türk siyasetinde yakın zamanda meydana gelecek değişimlerin ipucunu verdi. Öte yandan Barzani'nin Ankara ziyaretinde MİT'i ziyaret etmesinin altında Öcalan ile görüştüğü yolunda iddialar da var, ancak taraflar bunu teyid etmekte kaçınıyor.

KCK'nin geçtiğimiz hafta yeni bir süreç için ön şart koşmadan sadece Öcalan'a yönelik tecridin kaldırılması ve çözüm için hükümetin kararlılık ifade etmesinin yeterli olacağına dair yayınlanan 'tarihi deklarasyonu' da bu gelişmeleri doğruladığına dikkat çekiliyor. KCK açıklamasında 'yeni bir Çözüm Süreci için Güneyli dost örgütlerin talepte bulunduğu' yolunda ifade edilen bölümün Barzani ve KDP'nin rolünü vurguladığı bildiriliyor.

Şimdi gözler, 31 Ağustos'ta yapılacak olan Diyarbakır toplantısına çevrilmişken, yeni bir sürecin başlaması halinde bile bunun bir süre gizli yürütüleceği ve alışıldık forum dışında olacağı iddia ediliyor.

Hükümet görünürde sert!

Hükümetin her türlü görüşmeyi reddeden, Cumhurbaşkanı Erdoğan ve Başbakan Yıldırım'ın PKK'nin önüne Türkiye'den çekilmelerini devam etmesinin ise tarafların masaya eli güçlü dönme çabası olarak değerlendiriliyor. Hükümet'in süren savaşta ciddi rolleri olduğu ortaya çıkan devlet içindeki Cemaatçı savaş kadrosuna tasfiye edilmese karşılık, KCK ve HDP'nin geçen süreçlerde keskin, şiddet yanlısı olan ve Cemaat ile ittifak yaptıkları iddia edilen yöneticilerinin de tasfiye edilmesi şartını koştukları, bu nedenle orta vadede söz konusu kesimlerin Kürd siyasetinin vitrininden çekilecekleri de bekleniyor.

Öte yandan gözlemciler, Rojava'da gelişen durumda her ne kadar yeniden PKK ile TC arasında tansiyonu yükselttiği şeklinde görün-

se de gelişmelerin sürpriz olmadığını, Türk Ordusu'nun Cerablus'u kontrol edeceğinin geçtiğimiz Nisan ayında PYD'nin dahil olduğu Demokratik Suriye Güçleri (DSG), ABD ve Türk yetkililer arasında CENTCOM Komutanı General Joseph Votel gözetiminde Kobani ve İncirlik'te yapılan görüşmelerin bir sonucu olduğu da bildiriliyor. BasHaber gazetesi söz konusu görüşmelere dair haberler yayınlamıştı. Görüşmelerde PKK ile TC arasında bir yakınlaşmanın umutlu olduğunu, ancak geçmişte yaşananlardan dolayı biraz zaman alacak" şeklindeki açıklamalarının sürecin bir dönem gözlerden uzak yürütüleceğini, olgunlaştıktan sonra kamuoyuna duyurulacağını ifade ediyor.

Barzani'nin Ankara'daki görüşmeleri sonrasında Çözüm Süreci konusunda resmi bir açıklama yapılmazken, konuya dair sorulara Binali Yıldırım'ın "Bizim gündemimizde Çözüm Süreci yok", Barzani'nin ise "Çözüm konusunda umutluym, ancak geçmişte yaşananlardan dolayı biraz zaman alacak" şeklindeki açıklamalarının sürecin bir dönem gözlerden uzak yürütüleceğini, olgunlaştıktan sonra kamuoyuna duyurulacağını ifade ediyor. Öte yandan ABD Başkan Yardımcısı Joe Biden'in de konuya dair özellikle Rojava'da tarafların karşı karşıya gelmemesi için telkinde bulunduğu, üzerinde uzlaşılmasını sorunları zamana yayarak çözmekten yana olduklarını ifade ettikleri bildirildi. Bunun yanı sıra Biden'in Ankara'da Barzani ile de bir araya geldiği bildirildi.

Bölgedeki gelişmelerin, Türkiye'de Kürd Meselesi'nin çözümünde de yeni bir süreç neden olacağını savunan siyasetçi ve akademisyenler buna Barzani'nin şu sözlerini dayanak yaptılar: "Barış süreci de Türkiye'de önemli bir konu. Fakat zamana ihtiyaç var. Umutsuz değiliz, girişimlerimizi de sürdürüyoruz ancak maalesef geçen süreçte çok olumsuz olaylar yaşandı. Umuyoruz ki bir gün barış süreci yeniden başlar."

Şiddet ortamı çözüme engel

KBY Başkanı Mesud Barzani'nin Türkiye ziyaretini ve Çözüm Süreci'ne dönme arayışlarını gazetemize değerlendiren Türkiye'nin önemli şahsiyetleri Barzani'nin ziyaretinin bölgede yaşanan gelişmeler doğrultusunda yaptığını savunuyor. Siyasetçi Kemal Burkay, bağımsızlık ile Suriye meselesinin Türkiye ve KBY arasındaki temel konu başlıkları olduğunu belirtiyor. Gazeteci Mahmut Övür ise şiddet ortamı var oldukça Mesud Barzani'nin sürece arabuluculuk etmeyeceğini düşünüyor.

Siyasetçi Kemal Burkay: PKK'nin silah bırakması Kürdlerin yararına

Sayın Barzani de Çözüm Süreci denen sürecin bir yıl kadar önce sona ermesinden ve Kuzey Kürdistan'da çatışmaların yeniden başlamasından elbet rahatsızdır. Geçen yıl geldiğinde çatışmaları önlemek için çaba gösterdi, ama HDP tarafından karşısına, "içişlerimize karışmayın" diyen Figen Yüksekdağ çıkarıldı. Kürd kentlerinin yıkımı, binlerce kurban ve yüz binlerce sürgünle sonuçlanan şu hendek savaşlarının ardından, hükümet PKK-HDP kesimiyle böyle bir süreç başlatmayı düşünmediğini kaç kez dile getirdi. Sayın Barzani'nin ziyareti, bir arabuluculuk girişiminden çok bölgedeki diğer gelişmelerle ilgili olsa gerek. Bu ziyaret Türkiye'nin Cerablus hareketine denk geldi ve bu nedenle bölgede etkin olan diğer aktörlerle de yoğun bir görüşme trafiği yaşandı. Bu ziyaret sırasında barışın sağlanması halinde Suriye'nin alacağı yeni biçim, ayrıca Kürdistan Bölgesel Yönetimi'nin bağımsızlık yönünde atmak istediği adımlar da değerlendirilmiş olabilir. Sayın Barzani'nin 'büyük değişiklikler olacak' sözünü de bu kapsamda yorumlamak gerekir.

Yazar Oral Çalışlar: Umarım Barzani'nin girişimiyle bir süreç başlar

15 Temmuz darbe girişimi sırasında ortaya çıkan tablodan anladım ki Kürdlerin yaşadığı bölgedeki bütün askeri kritik noktalar darbecilerin elindeymiş. Kürd Meselesi'nde biraz da provokatif işler yapan bulunan olduğunu daha önce de az çok tahmin ediyor ve biliyoruz. Şimdi bunun üstüne Roboski, Rus uçayının düşürülmesi, şehirlerdeki özyönetim sırasında ağır şehir bombardımanlarını falan da düşünürsek bu gücün aradan çıkması barış imkanı açısından önemli bir seçenektir. Burada tabii esas hepimizi şaşırtan PKK'nin çok ağır saldırılara geçmesi oldu.15 Temmuz'dan 1 hafta sonra başlatıp günler süren belki her tarafı bombalayan yakıp yıkan bir çizgi tutturdu. PKK Türkiye'ye karşı bir ateşkes ilan ederse bence süreç yeniden başlar. Muhtemelen PKK de şimdi bu izlediği stratejinin Kürd halkı tarafından çok tasvip görmediğini hissettiği için bence o da ateşkese doğru eğilim gösteriyor. Umarım Barzani'nin de araya girmesiyle yeniden bir ateşkes dönemi başlar ve daha sonrada çözüm imkanı açısından konuşmaya başlarız. Türkiye

Gazeteci Mahmut Övür: HDP şiddetsiz siyasete karar vermeli

PKK - HDP hattına baktığımızda silahlı ilişki açısından henüz değişen bir şey yok bu yüzden Çözüm Süreci'nin tekrar başlama ihtimali zayıf. PKK-HDP hattının silahla arasına mesafe koyması, PKK'nin de silahı terk etmesi lazım. Türkiye çok ciddi deneyimler yaşadığı. Şimdi bu deneyimlerden sonra Türkiye'nin şans tanıma ihtimali zayıf görünüyor. O dönemden sonra olabilecek en iyi şey silah konusunda PKK'nin kesin tarihi bir karar vermesi, HDP'nin de şiddetsiz bir siyasete karar vermesi. Şimdi bu noktadan Sayın Barzani'nin devreye girmesi, bu sürecin içerisinde olması Türkiye'nin sıcak bakacağı bir olay; ancak böyle bir noktada Barzani'de arabuluculuk yapmaz diye düşünüyoruz. O yüzden şu aşamada Çözüm Süreci'nin başlamasını ben çok gerçekçi görmüyorum. Yani silahlar bırakılmadan herhangi bir sürecin başlama ihtimalini zayıf görüyorum. Mesud Barzani'ye yönelik Irak Kürdistanı'nda, Türkiye'de

Kemal Burkay

Mahmut Övür

Oral Çalışlar

Cevat Öneş

Etyen Mahcupyan

Cerablus'tan müzakereye

MESUT YEĞEN

Türkiye, Suriye sahasında bir zamandır istediğini elde etmeye yaklaşıyor. Cerablus operasyonu ile beraber Kobani'yle Afrin arasında kalan arazinin Kürdlerin eline geçmesi, Türkiye'nin güneyinde kesintisiz bir Kürd kuşağının kurulması önenecek gibi. Türkiye'nin istediğini elde etmeye yaklaşması hiç kolay olmadı malum. Bölgede İhvan'ı çekip çevirmek, Esad'ın olmadığı Suriye kurmak rüyalarından vazgeçip, Suriye'nin kuzeyinde Rusya'nın, İran'ın ve tabii ki ABD'nin kaldırabileceği bir pozisyona çekilmek gerektiği Cerablus operasyonu yapılabilmek için; bir de içeride CHP, MHP ve TSK'yla birlikte hızlanmak. Kobani'yle Afrin arasındaki havalinin Kürdlerin eline bırakılmaması Ak Parti'nin dışarda ve içeride İslamcılıktan geri duracağını belli etmesiyle mümkün olabildi ancak.

Öte yandan, bugün ortaya çıkan hamurun, Cerablus'la Azez arasında IŞİD yerine Türkiye'nin desteklediği grupların elinde tutmaya çalışma işinin, daha çok su kaldırabileceği de ortada. Cerablus'la Azez arasında Rusya, İran ve ABD'nin tahammül edebileceği Türkiye-destekli gruplarla tutmaya yaşanan müstakbel statükodan YPG'yi Minbiç'ten, ama daha mühimi ileri de Tel Abyad'dan da sürüp çıkarmak tamahkarlığı çıkar mı; ya da bu yeni statükoaya rağmen 'Kürd kemirini' Halep'in kuzeyinden kurma işi devam eder mi, bekleyip, görmek lazım. Her iki ihtimal de bu yeni statükoaya bir anda yerle bir edebilir.

Akabeti henüz epey meçul olmakla birlikte, Cerablus'la Azez arasında YPG'nin eline düşmesi ihtimalini önlemeye dayalı bu yeni statüko Kürd Meselesi'nin Türkiye kısmındaki seyirini de etkileyebilir. Bu yeni statüko, devletle PKK arasındaki çatışmayı, hem Türkiye hem de Suriye sahasında yükseltebilir, bu ihtimal elbette mevcut. Suriye'nin kuzeyinde Rusya, İran ve ABD'nin tahammül edebileceği bir pozisyon almış olmanın verdiği özgüven ve mesruiyet Türkiye'yi YPG ve PKK'ye karşı daha maksimalist kılabilir ve bu Türkiye içerisindeki çatışma ortamını daha da sertleştirir. Lakin, başka bir ihtimal de yok değil. Türkiye, Suriye'nin kuzeyinde elde edebilecekleriyle yetinebilir ve bu durum devletle PKK arasında önce Suriye sahasında, ardından da Türkiye'de yeniden temas kurmanın, konuşmanın önünü açabilir. Her sahadan kaynaklanan zorluklar, hem de Türkiye'nin Cerablus müdahalesiyle oluşan statükonun almış görüldüğü ABD, Rusya ve İran desteği, Suriye'nin kuzeyinde PYD'nin çekip çevirdiği bir federasyon fikrini PKK açısından da vazgeçilebilir kılabilir. Türkiye'nin Cerablus müdahalesiyle önu açılan yeni statükonun Türkiye'yle PKK'yi konuşabilen kılma ihtimali olduğunu söylemek imkansız görünmüyor.

Kaldı ki, yaşanan feci can kayıplarına rağmen, son zamanda devletle PKK'yi yeniden müzakereye teşvik eden gelişmeler de olmadı değil. 15 Temmuz sonrasında oluşan yeni siyasi ortam, dokunulmazlıkların kaldırılması olmasına karşın henüz berbat işlerin yapılmaması, belediyelere kayyum atanması fikrinden dönülmesi gibi faktörlerin kısa zamanda bir araya gelmiş olduğu devletle PKK arasında yeni bir temas teşvik eden bir durum olarak görülebilir.

Nitekim, bu türden bir durum oluştuğundan olsa gerek ki, geçtiğimiz günlerde Kürd siyasetinin hem HDP hem de PKK cephesi devleti yeniden konuşmaya çağırın kuvvetli davetler yaptı. KCK müzakerelere dönmeye hazır olduğunu epey mutedil bir çağrıyla duyururken, HDP PKK şiddetini belirgin bir biçimde kinayalı açıklamalar yayınladı. Son olarak, Kürd siyasetinin yasal aktörlerinin tamamının katılımıyla 31 Ağustos'ta Diyarbakır'da bir büyük çağrı yapılacağı duyuruldu. Gelen işaretleler Kürd siyasetinin yasal cephesinin devletle PKK'yi uzlaşma ve müzakereye davet eden kuvvetli bir çağrı yapacağını gösteriyor. Bütün bunlar Kürd siyasetinin hem PKK hem de HDP cenahının temas ve müzakere için hazır olduğunu gösteriyor.

Cerablus Operasyonu'yla Suriye'de istediğini elde etmiş olmanın verdiği özgüven müzakereye, temasa dönme Türkiye açısından da cazip kılabilir. Kimsede çok fazla enerji kalmadı, doğru, ama yine de "ne olacak bakalım" demeyip, hem devleti hem de PKK'yi müzakereye teşvik etmek gerekiyor.

Barzani çözüm için fırsat

T-KDP Başkanı M. Emin Kardeş: Devlet PKK'den vazgeçip Kürdlerle anlaşmalı KBY Başkanı Mesud Barzani Türkiye'de en üst düzeyde görüşmeler yaptı. Kürdistan bayrağı resmi olarak görüşmelerde yer aldı. Bu da KBY'nin bölgede resmi olarak tanındığının en iyi göstergesidir. Barzani, çözümün olmasını istiyor. Ancak bu şartlarda çözümün olacağına inanmıyorum. 'Çözüm Süreci kimler arasında olacak' sorusu önem kazanıyor. Eğer sadece PKK ve devlet arasında olacaksa bu çözüm değil silahların susması, ateşkes olabilir. Ancak bizim Kürd Meselesi dediğimiz konunun çözüm yolları görünmüyor. Kürd Meselesi'nin çözülmesi için Kürdlerin en doğal hakkı olan devletleşme ve her türlü ulusal haklarına sahip olmaları gerekir. Barış iki güç arasında olur. Bu kadar ölüm ve göç varken nasıl çözülecek? Her iki gücün liderleri anlaşsa da bu iki halkın yüreğindeki kin ve nefret kolay kolay yok olmaz. Devletin artık PKK meselesinden vazgeçip Kürdler ile anlaşması gerekiyor.

PSK Genel Başkanı Mesud Tek: Barzani ve Talabani çözüm için çaba harcadılar
Mesud Barzani, Çözüm Süreci konusunda umutlu olduğunu belirtti. Barzani ve Talabani uzun yıllardır Kuzey Kürdistan'da barışçıl yollarla çözülmesi için çaba sarf ediyor ve defalarca PKK ve devlet arasında arabuluculuk yapmaya çalıştılar. Bu girişimlerinden başarılı sonuç da aldılar. Ancak unutmamak gerekir ki onların sadece arabuluculuk çabalarıdır. Devlet de, PKK de diğer sorunu çözmeye hazırlarsa bu sorun diyalog ve barışçıl yollarla çözülebilir. Her iki tarafın da açıklamaları insanı endişelendiriyor. Çözüm konusunda umutlarımızı azaltıyor.

PAK Genel Başkanı Mustafa Özçelik: Barzani yeni süreçte de rol oynayabilir
Türkiye ve KBY arasındaki ilişkileri iki ayrı devletin ilişkisi olarak ele almalıyız. KBY Başkanı Barzani'nin açıklamasından çıkardığım şu: Türkiye ve KBY arasındaki ekonomik ve siyasi ilişki daha iyi bir seviyede devam edecek. Sayın Barzani 'büyük değişiklikler olacak' dedi. Eğer bu değişiklik Kürdistan'ın bağımsızlığı konusu ise bu Kürd tarihine yeni bir sayfa açacaktır.

Daha önceki Çözüm Süreci'nde de Barzani önemli rol oynamıştı şimdi de başlarsa yine önemli bir rol olacaktır. Ancak şu halıyla ne devlet nede PKK Çözüm Süreci'nin başlaması için yol göstermiyor. Geçen defa sadece PKK ve devlet arasında gerçekleşmişti. Bu silahların susması meselesiydi. Kürd ve Kürdistan meselesi için bir program yoktu.

Hak-Par Genel Başkanı Refik Karakoç: Barzani'nin çağrısı Türkiye'yi etkileyecektir

Barzani'nin Türkiye temaslarını değerlendiren Kürd siyasi parti liderleri, görüşmenin tarihi nitelikte olduğunu ve Barzani'nin Çözüm Süreci konusundaki çağrılarının olumlu karşılık bulacağını söylüyor.

Türkiye ve KBY'nin ilişkilerinin önceden beri iyi olması gerekirdi. Bunun sebebi de Türkiye hükümetidir. Hangi taraftan bakarsak bakalım, komşuluk, ekonomi, KBY vatandaşları Kuzey Kürdistan'ın bir parçasıdır. Bugün kurulan ilişkiler geçmişte kurulmuş olsaydı bu büyük fayda sağlayacaktı. Geç kalındı ancak yine de bugünkü ilişkiler iyi seviyede. KBY Başkanı Barzani'nin Türkiye'ye gelişti Ortadoğu'daki sorunların çözümünü konusunda çok önemlidir. Türkiye ve KBY arasındaki dostane ilişki ne kadar gelişirse mutlaka halkımıza faydası olacaktır. Barzani 'umudum var' dedi. Eğer Türkiye Kürd Meselesi'ni çözmek istiyorsa bu tüm halklar için olumlu sonuçlar ortaya çıkaracaktır. Barzani'nin çağrısı Türkiye üzerinde etki edecektir.

PKD Bakur Başkanı Sertaç Bucak: Barzani çözüm için umutlu
Barzani'nin Türkiye ziyaretinin amacına ulaştığını düşünüyorum. Türkiye medyası yakından ilgilendi. Örneğin Türkiye'ye çok önemli misafirler geliyor. Barzani'nin ziyaretinin ABD Başkan Yardımcısı Joe Biden ile beraber telaffuz edilmesi iyi oldu. Barzani'nin ziyareti en üst seviyedeydi ve Cumhurbaşkanı, Başbakan ve Meclis Başkanı'nı resmi delegasyon olarak ziyaretler yaptı. Gelmeden önce Barzani'nin 4 konu üzerinde durulacağı söylenmişti. Bölgedeki sorunların konuşulacağı, IŞİD'e karşı mücadele, Musul Operasyonu ve Çözüm Süreci konularının konuşulacağı söylenmişti. Barzani Çözüm Süreci ile alakalı umudunun olduğunu açıkladı. Bu konu daha genişleyip ilerleyecek gibi görünüyor. Gelişimi hem siyasi hem de Kürdistan açısından da başarılı buluyorum. Kürdistan bayrağının var oluşu gösteriyor ki artık Kürdistan bölgede ve dün-

yada resmi bir bölge olarak tanınıyor.

ÖSP Başkanı Ciftiyürek: Barzani'nin arabuluculuğu önemlidir
KBY Başkanı Mesud Barzani'nin Türkiye'de Cumhurbaşkanı, Başbakan ile yaptığı görüşmelerde, Musul meselesi, PKK ve devlet arasında süren çatışmanın son bulması ve Çözüm Süreci'ne yeniden dönülmesi konusu vardı. Yeniden Barzani'ye bir misyon yüklendi ve Türkiye ve PKK arasında arabuluculuk yapabilirse bu iyi bir sonuç ortaya çıkaracaktır. Musul ve Cerablus konusunu da Barzani ile beraber önerilerine koyarak demişti ki, iyi ve önemli şeyler olacak. Sayın Barzani Ankara'da bir mesaj verdi: "Ben çözüm konusunda umutluyum" dedi. Ancak aynı zamanlarda Başbakan Yıldırım da "Gündemimizde Çözüm Süreci yok" dedi. Biz bunun tam tersini anladık. Bana göre Çözüm Süreci onların gündeminde var. Ancak Rojava meselesi nasıl ilerlerse Kuzey'deki süreç te öyle ilerleyecektir. Öyle görünüyor ki Rojava'daki gelişmeler Kuzey ve Güney Kürdistan'a da etki edecektir.

Eski PKK yöneticisi Osman Öcalan: Barzani'nin adımı Öcalan'ın günlündeki adımdır
Sürecin başlangıcı ve yürütülmesinde KBY Başkanı Mesud Barzani ve Başbakan Neçirvan Barzani'nin hizmetleri önemliydi. Süreç başarıyla sonuçlanmadıysa da onların emekleriyle hazırlanmıştı. Barzani aralıksız devam etmesini istiyordu. Geçen yıldan bu yana birçok şey değişti. Çözüm Süreci'ne her iki tarafında ihtiyacı var. Türkiye'de darbe girişimi oldu ve bundan dolayı hala büyük bir tehlike var. İçerde ve dışarda Türkiye'deki mevcut iktidarı devirmek isteyen birçok güç var. Öte taraftan Kürd hareketini tasfiye

etmek isteyen güçler de az değil. Kuzey'deki sokak savaşları da dış güçlerin tahriki ile yapıldı. Bugün Kürdlerin temsilciliğini Mesud Barzani ve Neçirvan Barzani yapıyor ve onlar sorunların çözülmesi için çaba harcıyorlar. PKK ve KDP arasındaki diyalog sayesinde Mesud Barzani kendini Çözüm Süreci'ne daha iyi hazırladı ve Ankara'da daha gür bir sesle bunu dile getirdi. Ben Mesud Barzani'nin bu çağrısından sonra Ankara'nın kendini hazırlayacağını düşünüyorum ve bunun için de iki veya üç ay gibi bir zamana ihtiyaç var. Benim bildiğim ka-darıyla Abdullah Öcalan 90'lı yıllardan beridir sorunu siyasi yollarla sonuç almak istiyor. Eğer Öcalan'a fırsat verilirse tercihi siyasi çözümden yana kullanacaktır. Öcalan siyasi çözümün başlaması için hazır ve herkesten çok bunu istiyor. Kürd liderler arasında ruhsal bir iletişim var. Barzani ve Öcalan birbirlerini görmüyorlar ancak onların aralarında bir ruh birliği, gönül birliği var. Barzani'nin adımı bana göre Öcalan'ın günlüne göre.

Güneyli siyasetçiler ne dedi?

KBY Başkanlık Divanı Sözcüsü Dr. Fuad Hüseyin: IŞİD ile mücadele ve Musul'u konuştuk
Başkan Barzani ile önemli toplantılar gerçekleştirdik. Türkiye ile işbirliğine devam kararı aldık. İşbirliğini konuştuk. IŞİD ile mücadeleyi ve Musul'u konuştuk. Bunun dışında bir şey söylemem mümkün değil. Önemli bir ziyaret gerçekleştirdik.

Siyasetçi Eli Ewni: Taraflar çözüme hazırsa Barzani elinden geleni yapar
Kürd Meselesi silah ile çözüme kavuşacak bir mesele değildir. Kürd ulusal hareketi barışçı bir harekettir. Bizim silaha sarılmamızın nedeni silah merakımızdan değildir, işgalcilerimizin bize silahlı dayatmalarından kaynaklıdır. Başkan Barzani hep buna inanmıştır barış ve demokrasiden yana tavır almıştır. PKK ve Türkiye arasında bir süreç vardı. Yıllarca devam eden diyalog 1 saatlik çatışmadan daha iyidir. İki tarafta çatışmadan yana tavır aldılar. Cizre, Yüksekova, Sur, Silopi viran edildi. Binlerce insanımız öldü. Eğer her iki taraf da barış için irade gösterirlerse Başkan Barzani elinden geleni yapmaya hazırdir.

Gözler Barış Günü'nde

Barzani'nin Türkiye ziyaretini değerlendiren HDP Milletvekili Mithat Sancar'a göre görüşme konuları arasında Çözüm Süreci bulunmuyor. Sancar, ana gündem maddesinin IŞİD'le mücadele ve Musul Operasyonu olduğunu düşünüyor. Barzani'nin ziyaretinden hoşnut olduklarını vurgulayan AKP Milletvekili Hilmi Dülger ise, "Şu aşamada Çözüm Süreci'ni konuşmak ya da Barzani çözüme ara-buluculuk edecek demek için erken" olur diyor.

HDP Milletvekili Mithat Sancar: 1 Eylül'de barış atağı yapmam istiyoruz

Tahmin ettiğim kadarıyla Sayın Barzani'nin Türkiye'deki görüşmelerinde Çözüm Süreci'ne dönüşmesi ana gündem maddeleri arasında yer almamış. Bu konuya özellikle Türk tarafı girmeyi pek tercih etmemiş sanırım. Sayın Barzani'nin de genel temenni şeklinde süreç dönüşmesi konusunda tabii ki sözleri olmuştur ama daha ayrıntılı bir görüşme yapıldığına dair bir bilgi yok daha doğ-

rusu bilgiler Çözüm Süreci'nin detaylı ve özel olarak konuşulduğunu doğrulamıyor. Yani mutlaka gündeme gelmiştir mutlaka Başkan Barzani belli temennilerde bulunmuştur fakat bildiğim kadarıyla bu konu ayrıntılı olarak ve özel bir şekilde taraflar arasında konuşulmamış. Yine bildiğim kadarıyla Türkiye'deki görüşmelerin asıl konusu Musul hareketi olmuş yani yakınlarda Musul'da IŞİD'e karşı bir operasyon olacak ancak Musul'un özel şartları var, özel yapısı var. Musul'da çeşitli halk toplulukları ve inanç toplulukları bir arada yaşıyor. Kürdistan yöne-timi bu dengelere özel dikkat edilmesi gerektiği görüşünde ve Türkiye'deki-lerle de bu konuda herhalde mutabakat arayışı içinde olduğunu anlıyoruz. Cerablus Operasyonu'nun çok büyük bir kaygıyla karşılanmadığını söyleyebilirim Barzani ve heyeti tarafından. Çünkü bu operasyonun Cerablus'a taşınacağını düşünmüyorlar. Biz 1 Eylül

Dünya Barış Günü'nü de vesile ederek bir ciddi barış atağı yapmak istiyoruz. 31 Ağustos'ta Diyarbakır'da tüm seçilmişlerin milletvekili, belediye başkanlarının katılacağı bir açıklama yapacağız.

AKP Milletvekili Hilmi Dülger: Çözümü konuşmak için erken
Barzani'nin Türkiye ziyareti bizi memnun etti. Biz tüm komşularımızla

barış ve huzur içerisinde olmak arzusundayız. Düşmanlık ve savaş asla ebedi olamaz önemli olan bölgede barışı sağlamak. Bu bağlamda Barzani'nin gelmesi olumlu bir durum. Bölge ülkelerini kana bulayan terör örgütlerine karşı bir arada durmak ve ortak mücadele vermek hepimizin hayrına olacaktır. Şu aşamada Çözüm Süreci'ni konuşmak ya da Barzani çözüme arabuluculuk edecek demek için erken olur. Zaten partimiz de bu yönde bir açıklama yapmadı. Fakat yine söylüyorum bölgede barış ve güven ortamının sağlanması için biz elimizden geleni yapacağız.

DiTAM Başkanı Mehmet Kaya: PKK ve HDP Barzani'nin elini güçlendirmeli

15 Temmuz sonrası Kürdistan'da oluşturulan CHP, MHP, AKP ittifakı aslında bir Kürd karşıtlığı ittifakı. Kürdlerin kazanımlarına karşı yapılmış bir ittifak. Başbakanın 'Güneyde artık PKK ve PYD'yi aşip Kürdlerin devlet kurmaya izin ver-meyeceğiz' gibi bir cümlede sarf etmesi zaten bunun bir göstergesi. Bu süreçte Sayın Barzani'nin Türkiye'ye yaptığı ziyaret gerçekten çok önemli. Barzani'nin Kürdlerin kazanımları hakkında gerek tecrübesi, gerek yaşadıklarından Kürdlerin aleyhine olacak bir pozisyon da durmayacaklarını artık her Kürd inaniyor bu çok önemli. Her ne kadar Kuzey Kürdistan'da ki HDP ve PKK ile bazı sorunlar yaşanıyor görülsün bile Barzani'nin bu konuda farklı bir tavır içermeyeceğini kendi iç muhalefeti ile yaşadıkları sorunlara rağmen duruşundan bunu görüyoruz. Ama burada Sayın Barzani ye gerçekten çok önemli görev düşüyor çünkü süreç, yalnızca Kuzey Kürdistan'da ki Kürdlerin Çözüm Süreci'nin sorunu değil. Burada Barzani'ye önemli bir liderlik görevi düşüyor ve bu liderlik görevi hem Güney'de hem Kuzey Kürdistan'da hem de Rojava'da kullanma zorunluluğu veriyor. Onun için Türkiye'de ki ziyareti önemli, Türkiye'yi yeniden çözüm sürecine zorlaması önemli ama aynı zamanda gerek Kuzey'deki Kürd siyasi yapılanması gerek Rojava ile bir diyalog yaratma görevi de ona düşüyor. Gerek PYD gerekse PKK ve HDP Barzani ile diyaloglarını geliştirip, Barzani'nin elini güçlendirecek bir pozisyona geçmelerinin de

Doç. Dr. Vahap Coşkun: Siyaset konuşursa Barzani daha aktif olur

Gelişmeler Kürd Meselesi'nde boyutların depresmesini sebebiyet verdi. Önce KCK'den bir açıklama geldi. KCK, 'Türkiye çözüm iradesini ortaya koysa bu mesele bir ayda hallolur' şeklinde bir açıklama yaptı. Daha sonra HDP bütün sorunların siyaset yoluyla çözümlenmesi konusunda yeni bir siyasi inisiyatif almaya hazır olduğunu belirtti ve en son Barzani'nin Türkiye ziyaretinde Cumhurbaşkanı ve Başbakan ile görüşmesinden sonra böyle bir tavır ortaya konulmasını gerektiğini düşünüyor. Eğer böyle bir tavır ortaya konulursa Barzani'nin bu anlamda daha aktif bir rol oynayabileceğini düşünüyorum.

konuda girişimlerini devam edebileceklerini arabulucu faaliyetlerinin devam edebileceklerini söyledi ama güçlüklerin de olduğunu ifade etti. Bir taraftan siyaseten bu meseleyi çözelim derken, diğer taraftan bu tür eylemlerini gerçekleştirdiğiniz müddetçe bir siyasi ortamın oluşması şansı yok. O nedenle her ne kadar son dönemlerde ki işaretler umutlar bir sürecin başlaması için arttırılmış da, çok daha net bir tavır ortaya konulmasını gerektiğini düşünüyor. Eğer böyle bir tavır ortaya konulursa Barzani'nin bu anlamda daha aktif bir rol oynayabileceğini düşünüyorum.

Büyük değişimlere gebe bir Ortadoğu

BİLAL SAMBUR

Türkiye, Suriye savaşından dolayı bütün belalarını başına geldiğini düşünmeye başlamış ve dış politikasını değiştirmek zorunda kalmıştır. DAİŞ, Gaziantep'te gerçekleştirdiği saldırıda elinden fazla insanın ölümüne, onlarca insanın yaralanmasına neden oldu. Antep katliamından sonra Türkiye'ye ait askeri birlikler ve ÖSO güçleri, Amerika'nın hava desteğiyle Cerablus'a girdiler. Türkiye, İran, Rusya ve Amerika dan sonra askeri gücüne Suriye savaşına katılan en önemli ülke konumundadır. Türkiye'nin esas amacı, Afrin, Kobani ve Cezire'de kanton yönetimi kuran PYD-YPG güçlerinin Minbiç'in alınmasından sonra daha fazla ilerlemesini durdurma hatta bu güçleri Fırat'ın doğusuna çekilmeye zorlamaktır. Türkiye, Cerablus a uzun süreli olarak kuvvetlerini yerleştirecektir. Cerablus üzerinden Türkiye, her an Rojava'ya müdahalede bulunma imkanı kavuşmuş bulunmaktadır. Önümüzdeki süreçte Suriye savaşının önemli safhalarından biri, büyük ihtimalle Türkiye-PYD mücadelesi şeklinde olacaktır. Fırat Kalkım Operasyonu, Türkiye'nin Ortadoğu'da Kürdistan oluşumu anlamında bütün girişimlere karşı olma ve engelleme şeklindeki tutumunun radikal bir şekilde devam ettiğini göstermektedir.

Türkiye, şimdiye kadar Suriye savaşında Katar ve Suudi Arabistan la oluşturduğu bir blokla hareket etmekteydi. Ancak bu blokun simdilik dağıldığını, Türkiye'nin Şam, Rusya ve İran'dan oluşan yeni blokla hareket etmeye başladığı görülmektedir. Suriye'de tarafların yer değiştirdiği yeni bir durum oluşurken, Türkiye'de de çatışmaların arttığı görülmektedir. PKK ve güvenlik kuvvetleri arasında yoğun çatışmalar olduğuna dair her gün birçok haber gelmektedir. Türkiye, Suriye'de PYD-YPG ile, kendi içinde de PKK ile yoğun bir çatışmalı sürecin içine girmiş bulunmaktadır. Türkiye, Cerablus ve ele geçirmeyi planladığı diğer bölgelerde uzun süre kalacak ve PYD'yi etkisizleştirmeye çalışacaktır. PYD-YPG'ye darbe vurmak üzere Cerablus'a giren Türk birlikleri ve YPG arasında çatışma haberlerinin geleceği günlere doğru ilerliyoruz. DAİŞ'in Cerablus'tan alınması, bir Rakka Operasyonu'na kaçınılmaz kalmaktadır. Suriye'de DAİŞ bitirdikten sonra büyük Musul Operasyonu'nun başlayacağı öngörülmektedir. DAİŞ'e karşı yapılan her hamle, savaşın tarafların pozisyonlarını değiştirmekte, yeni sürpriz gelişmelerin ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Türkiye, büyük umutlarla yürürlüğe konulan bir Çözüm Süreci tecrübesini yaşad. Üç yıl boyunca kan döktülmeyen ve insanlar barışın hazzını yaşadılar. Ancak 7 Haziran seçimlerinden başlayan ve yoğunlaşarak gelişen yeni çatışmalı süreçte binlerce insan hayatını kaybetti ve birçok şehir harapeye düştü. Çözüm Süreci'nin bittiği ve çatışmalı sürecin yoğunlaştığı bir anda 15 Temmuz başarısız darbe girişimi gerçekleşti. Çözüm Süreci'nin bitmesinde en etkili faktörün Suriye savaşına olduğu hep ifade edildi. Suriye savaşının yoğunlaştığı ve Türkiye'de silahların sesinden başka bir şeyin duyulmadığı bir ortamda yeni bir Çözüm Süreci'nin başlatılması konusunda toplumda bir umut ve beklenti bulunmaktadır. KBY Başkanı Barzani, çözüm ve barışın geliştirilmesine katkı sunabileceği ve bunun için yapıcı bir rol üstlenebilecek önemli bir aktör konumundadır. Başkan Barzani, barışın tesisi için uzun vadeli ve sabırla çalışmak gerektiğini ve bu konuda her türlü katkı sunmaya hazır olduğunu ifade etmiştir.

Barzani'nin Ankara ve arından gerçekleşecek Tahran ziyaretlerinin ana gündeminde Musul Operasyonu bulunmaktadır. Ankara ve Tahran, Başkan Barzani'yi Bağdat'la koordine ve uyumlu bir şekilde Musul Operasyonu'na katılmaya ikna etmeye çalışmaktadırlar. FETO ve DAİŞ konularında Türkiye ve İran ile anlaşma yolları arayan Başkan Barzani, Ortadoğu'nun birçok yeni gelişmeye gebe olduğunu ifade etmektedir. Başkan Barzani, Ortadoğu'da yaşanacak yeni gelişmeler çerçevesinde Kürdistan Bölgesel Yönetimi'ni simdiden hazırlamakta ve politikalarını oluşturmaya çalışmaktadır. Başkan Barzani, bölgesel değişimler sürecine bölge devletleriyle çatışarak değil, anlaşma yoluyla hazırlanma politikası izlemektedir. Başkan Barzani'nin Ortadoğu'nun büyük değişimlere gebe olduğu şeklinde ifade ettiği süreçte simdilik söylenebilecek tek şey, bütün aktörlerin ellerindeki bütün kolları ve kartları sahaya sürmek üzere olduklarıdır.

‘Çatışmanın kimseye faydası yok’

Ahmet Özyeter

Geçtiğimiz hafta Yürütme Konseyi'nin "Hükümetin adım atması durumunda Kürd sorununun bir ayda çözülebileceği" açıklamasının ardından, HDP Grup Başkanvekili İdris Baluken de "banış çağrısı yapılması" beklenen toplantıyla ilgili ayrıntılar üzerinde çalışıldığını belirterek, KCK açıklamasının ardından sürecin nasıl şekilleneceğinin hükümetin yaklaşımına bağlı olduğunu söyledi. İdris Baluken, 31 Ağustos'ta Diyarbakır'da yapılacak geniş katımlı toplantının HDP, DTK ve DBP yönetim kadroları, milletvekilleri ve belediye başkanlarının katılımıyla yapılacağı dile getirerek, toplantının ana gündeminin "Öcalan'a yönelik tecrit ve KCK deklarasyonu" oluşturacağını ifade etti. KCK ve HDP'nin yaptığı bu açıklamalar, tarihi itibarıyla ve Ortadoğu'da yaşanan gelişmeler ışığında değerlendirilen bazı gazeteciler, HDP'nin "siyasi bir kriz yaşadığını KCK'nin ise bölgede yaşanan son gelişmelerde güç kaybettiğini bu yüzden çözüm çağrısı yaptığı" yorumlarında bulundu. Çözüm sürecini ve KCK'nin yaptığı açıklamaları HDP İstanbul Mv. Erdal Ataş, HDP Kocaeli Mv. Ali Haydar Konca, Akademisyen Nezir Akyeşilmen ve Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı'nın (SETA) Siyaset Direktörü Ufuk Ulutaş BasHaber'e değerlendirdi.

'Cerablus, Türkiye'nin zararına olacaktır'

Kürd hareketinin Türkiye'ye 'bütün bu meseleler dünya üzerinde nasıl çözülmüşse bizde öyle çözelim' dediğini ifade eden HDP İstanbul Mv. Erdal Ataş, muhatapları ile oturulması halinde bu meselenin çözülebileceğini ifade ederek şöyle dedi: "Ana sorunlardan olan tanesi Kürd sorununun muhatabı olan Kürd hareketi de, dünyada nasıl çözülmüşse öyle çözelim diyor. Silahla, güvenlik politikaları çözülebileceğini düşünenler var tam tersi işi çözümsüzlüğe götüren, ülkeyi bölünme aşamasına sürüklemeye çalışan, uluslar arası alanda bu karşılıklı destek veren anlayıştır." Erdal Ataş, Cerablus operasyonu hakkında şu yorumu yaptı: "Bu süreçte eğer Türkiye adım atmazsa, Rojava'yı işgal etme girişiminde ısrar ederse bu Türkiye'nin zararına olacaktır. Suriye politikası dünyadaki bütün diplomatik ağırları köktetti. Amerika, Avrupa,

Rusya ve Ortadoğu'daki bazı ülkelerle arası bozuld. Maalesef saldırganlık Ortadoğu'nun yıllarca acı çekmiş olan Kürd kesimine oradaki barışı isteyen güçlerine yönelik oluyor. Suruç oluyor orayı işgal girişimi, Antep oluyor orayı işgal girişimi yaşıyor. Belli ki devlet içerisinde bir ekip çok açık bir şekilde bu işgal girişimlerini istiyor." Kürd hareketinin go'lardan bu yana bir çözüm arayışı olduğunu, hiç kimsenin burnu kanamadan bunun çözülebileceğini düşündüğünü söyleyen Ataş şöyle devam etti: "Bu işi çözeceğiz, demokrasi, kardeşlik getireceğiz diyorlar. Buradan yola çıkarak 'KCK sıkıştı, güç kaybetti o yüzden çözüm istiyor' demek, son derece yanlış ve gayri ahlaki." Ataş, KCK ya da Kürd hareketinin çözüm ve banş taleplerini yıllardan beridir dile getirdiğini ve üzerlerine düşeni yapmaya hazır olduklarını ifade ettikleri söylediklerini vurgulayarak şöyle konuştu: "Aslında planlar yapan, politikalar yapan, darbelerle bu işi çözmeye çalışan bir zihniyet var. İşler silahsız, şiddetsiz, plansız çözülsün istiyoruz. Demokratik yollardan çözümleri çok güzel olur. Kürd hareketinin ve demokratik güçlerin bir insanın bile burnu kanamadan çözülebileceğini öne süren çözüm projesi var, burada oyun yoktur. Şöyle yapınlar onlar kendileri çözüm üretsinler, önerinler. Kendi ülke vatandaşlarının temel haklarına yönelik demokratik bir şey yapınlar. Tüm dünya nasıl çözüyorsa öyle çözülsün bu mesele."

KCK çözüm dedi Antep'de katliam oldu

KCK'nin çözüm sürecine ilişkin yaptığı açıklamaya ve sonrasında yaşanan gelişmelere değinen HDP Kocaeli Mv. Ali Haydar Konca ise KCK'nin çözüm çağrısı ile doğru olanı yaptığını söyleyerek, halkın ve onlarca demokratik örgütün ve HDP'nin çağrısının hep bu olduğunu ifade ederek şöyle dedi: "Çatışmanın kimseye faydası yoktur. Sorunun kendisinin çözümüne de faydası yoktur. Sonuçta Kürd bölgesinde birçok kent yok edildi. Kime ne kazandı? Ne fayda gördüler? Tarih yıkıldı. Bu yıkım Kürd'e ve Türk'e ne kazandı? Hiçbir şey. Anlamsız gereksiz bir kavga dövüş var. Halkın vicdanlarının sızlatıldığı, halkı yıkan bir olay oldu. Dolayısı ile bu çağrı anlamlı ve önemlidir. Umarız karşılık bulur." KCK açıklaması ve Antep patlaması arasındaki tarihe dikkat çeken Konca şöyle dedi: "KCK'nin o açıklamayı yaptıktan sonra Antep'te

katliam olması başlı başına bir provokasyondur. Bu açıklamanın üzerine denk gelmiş olması çözüm istemeyen, çözümsüzlüğü dayatan güçlerin örgütleri marifeti olabilir. Bunun hemen akabinde tankların Suriye'ye geçiyor olması, IŞİD'i hedeflese de, yeni bir kaotik ortamın çıkmasına neden olacaktır. Ve bu kaotik ortamdan hiçbir zaman demokratik çözüm koşullarının oluşmasını bekleyemeyiz. Bu durum insanı endişeye sürükliyor. Umarım ortak akıl ağır basar ortak aklın bu sorunu kısa sürede düşünüp, bölgeden geri çekilmesi gerekir."

'Çözüm süreci için de zemin yok'

"Şu an çözüm sürecinin çok tartışıldığını düşünmüyorum. Özellikle HDP'nin Cerablus ile ilgili yaptığı açıklamalardan sonra biraz zor" diyen SETA Siyaset Direktörü Ufuk Ulutaş da, HDP'nin hala Türkiyeli bir parti gibi konuşmadığını ifade ederek şunları aktardı: "Çözüm Süreci için de zemin yok. Çözüm Süreci'nin inşaatı için Türkiye net tavırını koydu: PKK silahı bırakıp Türkiye içinde ve Türkiye'ye terör tehdidi sunabileceği hiçbir yerde bulunmamasıdır. Oturup çok da konuşulacak bir şey yok. Bir tarafta hendek siyaseti tamamen çöktü, başsızlığa uğradılar, diğer taraftan 15 Temmuz sonrasında takındıkları tavır ile yaptıkları terör saldırıları ile kendi tabanlarını bile rahatsız eden bir duruma girdiler. İnsanlar Batman'da, Van'da sokağa çıkıp 'yeter' dediler. Sivillere yönelmesi PKK'nın ne kadar zor durumda olduğunu gösteriyor." Bu olayın fikir bağlamında da okunamayacağını ifade eden Ulutaş, şöyle devam etti: "Suriye için Biden açıklama yaptı, Fırat'ın batısında bir tane YPG unsuru görürsem desteği keserim. Yanım saat geçmedi YPG'nin sözcüsü 'bütün unsurlarımızı çekmeye karar verdik' diye açıklama yaptı. Bir gün önce de, 'bu karar verecek olan biziz, bize kimsene yapmamız gerektiğini söyleyemez' diyordu."

'PKK hayal kırıklığı yaşıyor'

PKK ve YPG'nin Suriye coğrafyasında bir taşeron, araç olduğunu ileri süren Ulutaş, belli noktalarda Esad rejimi tarafından kullanıldıklarını, şimdi ise büyük bir hayal kırıklığı yaşadıklarını söyledi. Bunun ötesinde Türkiye-İran-Irak-Esad rejimi-Barzani arasında bir ittifak olduğunu öne süren ve son zamanlarda Rusya'nın da bu ittifaka eklendiğini söyle-

yen Ulutaş şöyle devam etti: "Oturup karar verdikleri bir ittifaktan bahsetmiyorum, ortak bir düşmanlıktan bahsediyorum. Bu aktörlerin hiçbir YPG'yi veya PKK'yı sevmiyor. Kendilerine tehdit olarak görüyor hepini ve PKK'nın Suriye'nin kuzeyinde bir devlet kurma hayallerini de bu son gelişmeler suya düşürüyor. PKK bu baskıları görüyor. Kendisine karşı ciddi bir ittifak olarak gördüğü ABD desteklese bile bu durumda çıkmayacağını görüyor. Ve 'Çözüm Süreci' demeye başlıyor." Türkiye'de bunun hiçbir karşılığını olduğunu düşünmediğini söyleyen Ulutaş, "KCK sahada her kaybettiginde bir çözüm muhabbeti başlatıyor ama ben Türkiye'nin şu an ona teslim olduğunu, onu dikkate aldığını düşünmüyorum. Barzani'nin bu durumda rolünü daha önceden biliyoruz ama bu gelişinde direkt bu meselelerin geçtiğini çok ciddi tartışmalar olduğunu düşünmüyorum, ben bu süreçte bir çözüm yahut masaya oturma gibi şeylerin olacağını düşünmüyorum" ifadelerini kullandı.

'HDP strateji değiştiriyor'

Partinin içyapısını ve içeride yaşadığı sorunları bilemeyeceğini ancak her şeyden önce barış çağrısında bulunmasının çok önemli olduğunu söyleyen Akademisyen Nezir Akyeşilmen de; "Daha önce de yazmıştım yeni bir banış süreci diye, Türkiye'de artık hem örgüt hem hükümet şiddetten ümidini kesti. Yönetimlerde temel bir mesele var, eğer taraflar şiddet ile çözüm bulamayınca banış yaparlar, işte bizdeki durum da budur" diye konuştu. Akyeşilmen, hükümette de barış ve çözüm için eğilimlerin olduğunu düşündüğünü söyleyerek, HDP'nin de koşullara göre strateji değiştirdiğini ve siyasetin çıkmazda olduğunu gördüğü için böyle bir yola başvurduğunu savundu. Bir yıl aşkın bir süredir Türkiye'nin çatışmalı günler yaşadığını ve hergün ölüm haberleri geldiğini hatırlatan Akyeşilmen "Burada önemli olan şu; İmralı, örgüt ve HDP tartışmasında eğer HDP üstün gelirse barış olur, çözüm süreci yeniden başlar. Fakat örgüt üstün gelirse savaş devam eder ve bu kimsenin işine gelmez. Bundan dolayı ben HDP'nin müzakere çağrısını önemli buluyorum, Türkiye'de barışın ve çözümün yeniden konuşulacağı zeminin olgunlaştığını, bu atmosferin olduğunu düşünüyorum" değerlendirmesinde bulundu.

Musul için geri sayım

Sıwar Bedirxan

Kürdistan Bölge Yönetimi (KBY) ve Irak'ta Musul Operasyonu için geri sayım başladı. KBY Başkanı Mesud Barzani'yi ziyaret eden ABD ve AB'li yetkililer olası operasyonun detaylarını ve IŞİD sonrası Musul'un geleceğini konuşmuş, sonrasında da KBY Başkanı Barzani komutasındaki 8 bin kişilik Peşmerge birliği Hazır-Guwer'deki IŞİD hedeflerine saldırı düzenlenmişti. İki gün süren operasyonda Peşmergeler, IŞİD'in elindeki 112 köyü almış, 120 kilometrekarelik bir alanı da kontrol etmişti. Peşmerge IŞİD'in Irak'taki merkezi olan Musul kentinin kuzey, doğu ve batısının tamamını kontrol ederek IŞİD'in bağlantı yollarını kesmişti. Peşmerge'nin son Hazır-Guwer Operasyonu'nun yanı sıra Irak Ordusu da Musul kentinin güneyinde bulunan Geyara ilçesini alarak, kent güneyden kuşatmaya başladı. Öte yandan, Türkiye ve AB'yi ziyaret eden KBY Başkanı Barzani'nin Türk ve AB'li yetkililer ile yaptığı ikili görüşmelerde de Musul Operasyonu'nu konuştuğu belirtiliyor. BasHaber'e bilgi veren KBY Peşmerge Bakanlığı yetkilileri, Başkan Barzani'nin AB ve Türkiyeli yetkililer ile Musul Operasyonu'nu detaylarını konuşmak üzere Türkiye ve Avrupa'ya gittiğini, Barzani'nin AB ziyareti sonrası İran'da ziyarete geçeceğini söylüyor.

Peşmerge'nin 15 Ağustos'taki Hazır-Guwer Operasyonu sonrası Musul'un kuzey, doğu ve batısında kuşatılan IŞİD, Irak Ordusu'nun Musul'un güneyinde bulunan Geyara ilçesini almasıyla birlikte Musul'a hapsedildi. Mayıs ayında Geyara'yı kuşatan Irak Ordusu 3 aydır süren çatışmalar ardından kenti IŞİD'den aldı. Bölgedeki kaynaklar, Irak Ordusu'nun IŞİD'in elinde bulunan Geyara rafinesini kontrol altına aldıkları ve IŞİD'in Musul'a çekildiğini belirtiyor.

28 ülke, Kürdistan Demokrat Partisi (KDP) ile partimize gönderdikleri imzalı belgede, Irak'ın toprak bütünlüğünden yana olduklarını kaydediyorlar" şeklinde konuşmuştu. BasHaber'e konuşarak, Mele Bahtiyar'ın iddialarını yalanlayan KDP Politbüro Üyesi Dr. Kemal Kerkuki, KDP'ye herhangi belgenin gelmediğini ve bağımsızlığa başka devletlerin değil, Kürd halkının karar vereceğini açıkladı. BM'nin topluluklarını kendi kaderine tayin hakkını güvence altına aldığını ifade etti. Bağımsızlık meselesine Kürdlerin karar vereceğini açıklayan Kerkuki, bağımsızlığın KBY Başkanı Barzani'nin de AB ziyaretindeki ana gündemi olduğunu ifade etti.

Peşmerge'nin 15 Ağustos'taki Hazır-Guwer Operasyonu sonrası Musul'un kuzey, doğu ve batısında kuşatılan IŞİD, Irak Ordusu'nun Musul'un güneyinde bulunan Geyara ilçesini almasıyla birlikte Musul'a hapsedildi. Mayıs ayında Geyara'yı kuşatan Irak Ordusu 3 aydır süren çatışmalar ardından kenti IŞİD'den aldı. Bölgedeki kaynaklar, Irak Ordusu'nun IŞİD'in elinde bulunan Geyara rafinesini kontrol altına aldıkları ve IŞİD'in Musul'a çekildiğini belirtiyor.

General Gerdi: Peşmerge IŞİD'in elindeki toprakları alacak

Mahmur-Giwer Cephesi Komutanı General Ehmed Gerdi ise, Irak Ordusu'nun Musul'un güneyindeki askeri hareketliliğini, Peşmerge'nin Musul Operasyonu için yaptıkları hazırlıkları BasHaber'e değerlendirdi. Gerdi, Irak Ordusu'nun Mayıs ayında Geyara'ya operasyon düzenlediğini, şiddetli çatışmalar sonucu kenti IŞİD'in elinden alındığını ifade etti. Gerdi, Irak Ordusu'nun Musul'un güneyinden ilerlemesinin sevindirici olduğunu, onların hazır olması ile birlikte Musul Operasyonu'nun başlayacağını Peşmerge'nin de büyük başarılar elde ettiğini büyük operasyonun Eylül ayında başlayacağını ifade etti. Gerdi, KBY Peşmergeleri'nin IŞİD'i büyük darbeler ile zayıflattığını, tüm Kürd yerleşim yerlerini IŞİD'in elinden alana kadar operasyonlarını sürdürdüğünü ifade etti. Iraklı yetkililerin Peşmerge'nin Nino-va ovasındaki ilerleşişinden rahatsız olduklarını ifade

eden, Gerdi Peşmerge'nin tüm Kürd toprağını kontrol edene kadar mücadeleye devam edeceğini aktardı. Mesud Barzani'nin Türkiye ve AB ziyaretlerine ilişkin konuşan Gerdi, "Başkan Barzani AB ve Türkiye yetkilileri ile Musul Operasyonu'nu konuştuğunu biliyoruz. Musul Operasyonu sonrası nasıl bir idarenin kurulacağı Bağdat ile ilişkiler Barzani'nin gündeminde. Barzani'nin vereceği emri yerine getirmeye hazırız."

YNK-Goran'ın yeni krizi Süleymaniye Valiliği

Diğer yandan Goran Hareketi ve YNK arasında krize neden olan Süleymaniye Valiliği koltuğuna kimin geleceği yönündeki tartışmalar devam ediyor. Hafta içinde Süleymaniye Valiliği'nin YNK'den Goran Hareketi'ne devredildiği bildirildi. Devrin, YNK içerisinde rahatsızlık ve istifalara yol açtığı öğrenildi. 2014 yılında YNK ve Goran Hareketi arasında imzalanan anlaşmaya göre Süleymaniye Valiliği, YNK'den Goran Hareketi'ne devredildi. Süleymaniye Valisi YNK'li Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad Mihemed Emin seçildi. Yaşanan değişimler üzerine Süleymaniye İl Meclisi'nin YNK üyesi Feridun Aso görevini Goran Hareketi'nden Serdar Kadir'e devretti. Görevinden çekilen Goran Hareketi Üyesi ve Süleymaniye İl Meclisi Başkanı Heval Ebubekir'in yerine ise YNK Üyesi Azad

Ali Semir:

Barzani Kürdlerin barışı ve huzuru için çabalıyor

Kürdistan Bölgesel Yönetim Başkanı Mesud Barzani'nin Türkiye ziyaretini BasHaber'e değerlendiren BİLGESAM Ortadoğu Araştırmaları Uzmanı Ali Semir, KBY Başkanı'nin bölgede önemli bir aktör olduğunu belirterek, "Sayın Barzani Kürdlerin barışı ve huzuru için, elinden geleni yapıyor. Bölgenin barışı ve kendi topraklarında barışı sağlamak için önemli bir rol oynamaktadır" diye konuştu. Ekim ayında yapılması beklenen bağımsızlık referandumunu da değerlendiren Semir,

"İçerideki sorunları gidermeden referandum yapılması anlamlı değil. Referandum yapılacak ama hemen Kürdistan devleti kurulmayacak. Bunun için yeni bir sürecin başlaması gerekiyor. Avrupa ve uluslararası camiaya sunmanız, bölge ülkeleri ile görüşmeniz gerekiyor" diyerek, referandumdan sonra hemen Kürdistan devleti kurulacak diye bir kanaat oluşmasına rağmen bu işin öyle olmadığına, Kürdistan devletinin ilan edilmesi için en az 3 yılın gerektiğine vurgu yaptı. Semir, "Bunun için çalışmalar yapmak lazım, öncelikle de içerideki huzursuzluğun; mesela KDP ve Barzani'ye karşı KYB'nin, Goran'ın tutumunun değişmesinin gerekli olduğunu" söyledi.

Yeter Polat

KBY Başkanı Mesud Barzani 8 ay önce de Türkiye'ye gelerek, Türk yetkililerle bir dizi görüşmeler yaptı. Son ziyaretinde yine hem Başbakan hem de Cumhurbaşkanı ile görüştü. Kamuoyuna resmi açıklama yapılmadı, sizce bu ziyarette Rojava Meselesi ve Cerablus Operasyonu konuşuldu mu?

Resmi bir açıklama olmadığı için buna dair net bir şey söylemek mümkün değil. Barzani'nin kısa bir açıklaması oldu. Şöyle bir tahminde bulunabiliriz tabii ki, Barzani bölgede önemli bir Kürd aktörüdür. Büyük bir ihtimal ile Rojava da konuşuldu bu görüşmelerde. Barzani'nin de PKK'ye, PYD'ye, YPG'ye karşı rahatsızlıkları var. Onun için muhtemelen Cerablus Operasyonu konuşulmamıştır ama ne yapılacağı, beraber hareket edilmesi gerektiği konusunda bölgesel anlamda tartışmalar olduğunu düşünüyorum.

Yeni dönemde Türkiye Kürd Meselesi'ne içeride ve dışarda güvenlik eksenli siyasetine devam edecek mi?

Türkiye ile Irak Kürdistan'ı arasında ciddi bir güven oluştu. Dikkat edin Barzani İran'a resmi davet almıştı ardından Türkiye'den de bir davet aldı. Türkiye'den sonra Avrupa ziyareti devam edecek. Sonra da İran davetine katılacak Barzani. Türkiye ile KBY arasında sadece siyasi veya diplomatik ilişkiler yok. Enerji, ekonomi konularında hatta güvenlik konusunda ilişkiler de ortak hareket etmek istiyorlar. Bugün Türkiye'nin, Irak'ta en iyi anlaşabileceği yönetim KBY'dir. Hatta bölgesel anlamda en iyi ilişkiler kuran, en iyi olmasının yanında bu ilişkileri muhafaza edebilen bir Türkiye var. Barzani de bu ilişkileri zedeleyecek bir adım atmak istemiyor o yüzden birçok konuda beraber hareket edecekleri bu güven oluştu. Şuanda Sayın Barzani ile Sayın Cumhurbaşkanı Erdoğan arasında ciddi bir güvenin ortaya çıktığını görüyoruz. Bundan sonraki süreçte de iki tarafın beraber hareket edeceğini, özellikle Barzani'nin son ziyare-

tinde gördük. Bugün KBY'de ciddi siyasi, ekonomik, mali kriz var ve güvenlik sorunu var DAES ile mücadelede konusunda. Bunlardan bir tanesi de Musul'un tekrar DAES'ten kurtarılmasıdır. Onun için Barzani ile bu konuların görüşüldüğünü düşünüyorum. Beraber hareket etmelerini Türk askerlerinin oradaki Peşmerge'yi eğitmesi ve burada özellikle Musul konusunda Sünni Arapların kurduğu Haşdi Vatani dediğimiz Sünni güç ile beraber hareket etmek amacıyla bir görüşme olduğunu düşünüyorum ben. Türkiye de buraya destek verecek, muhtemelen bundan sonraki süreçte dikkat edin Başika Kampı konusunda da Türkiye'ye karşı Irak Kürdistan'ından herhangi bir olumsuz bir açıklama gelmedi. Daha çok Bağdat'tan geldi tepkiler.

Yeri gelmişken, PYD ile Türkiye'nin ilişkileri neden bu noktaya geldi?

Suriye'nin kuzeyi konusunda, YPG ve PYD konusunda Barzani'nin de orada ki yapılanmalardan rahatsızlığı var. YPG, diğer Kürd partileri ile çok iyi ilişkileri içerisinde değil yani o bölgeyi tek başına yönetmek istiyor ve koridoru kendisi açmak istiyor. Kürdlerden ya da Irak Kürdistan'ından destek almak yerine uluslararası koalisyon güçlerinden destek almayı tercih ediyor. Bu da yerelde uzun vadede başarılı olacak bir taktik ya da strateji değildir. Onun için Barzani'nin de rahatsız olduğunu açık bir şekilde söyleyebilirim çünkü PKK'nin de zaman zaman Sayın Barzani'ye karşı açıklamaları var. Yani iki tarafta birbirleri ile karşı karşıya gelmiş durumda. Bu nedenle Türkiye ile ekonomik, güvenlik, enerji ve mali anlamda ciddi anlaşmalar olacağına inanıyorum.

Mesud Barzani basın toplantısında "çok büyük değişimler olacak" dedi. Neler olacak?

O değişimlerde muhtemelen Suriye'nin kuzeyindeki operasyonlar ile Türkiye ve KBY ilişkilerinin başka boyutlara taşınabileceği anlamını da taşıyor olabilir. Artık bölgede İran, Türkiye, Rusya, Suriye değil, KBY ile beraber Bağdat yönetimi bir uzlaşma veya bir

blok halinde hareket etmeleri anlamında bazı adımlar atabilirler bundan sonraki süreç onu gösteriyor. Çünkü bölgede ciddi değişiklikler olacak, yani Suriye'nin kuzeyindeki operasyonlar Türkiye'nin yeniden gözden geçirilmesi, İran ve Türkiye'nin yakınlaşması Doğu Bloğu gibi bir şeyi karşımıza çıkarıyor. Irak Kürdistan'ı da bu ittifakın bir parçası olmak istiyor.

Yeni bir Doğu Bloğu mu?

Doğu Bloğu ifadem şudur; bölgede hem Kürdler hem Türkiye hem de diğer bölge ülkeleri özellikle körfez ile Arap ülkeleri ABD ile ilişkiler içerisinde ve ABD'den medet umuyorlardı. Beklentileri ABD'nin bölgedeki gelişmelerle ilgili bir adım atması yönünde idi. Özellikle Suriye konusunda. Bugün Suudi Arabistan dışında ABD ile çok iyi ilişkisi olan bölge ülkesi kalmadı. Her ne kadar diplomatik ilişkiler kesilmese de ya da düşürülme de, bu ilişkiler her seferinde stratejik ortaklık olarak konuşuldu, Türkiye tarafından ya da diğer bölge ülkeleri tarafından. ABD'nin özellikle Ortadoğu'da Arap Baharı'ndan sonra bilhassa Suriye krizinden sonra güven kaybettiği açıktır. O yüzden ABD güven kaybettiğe bölge ülkeleri Rusya'ya yakınlaştı. İran, Türkiye ve Rusya bir blok haline gelmek üzereler. ABD ve Türkiye'nin iyi ilişkileri var ama Türkiye'deki darbe girişiminden sonra ABD'nin FETÖ'ye karşı tutumu, Gülen'in iadesi konusunda sıkıntılar yaşamıyor. Onun için bu güven kaybını tazelemek kolay değil diye düşünüyorum. Bir de ABD artık Suriye'de söz sahibi değil.

Neden?

Şu şekilde değil; Esad üzerinden baskı kuramıyor çünkü orada Rusya var. Suriye konusunda herhangi bir çözüm olmaz. O yüzden Türkiye, Suriye, İran, Rusya buna Irak'ta muhtemelen İran ile Türkiye ilişkileri düzeldiğe emin olun Bağdat ve Ankara ilişkileri de rayına girecektir diye düşünüyorum.

Barzani'nin Avrupa gündeminde neler var peki izleyebildiniz mi?

Irak Kürdistan'ına ciddi bir destek var. Silah,

eğitim ve uluslararası koalisyon anlamında. Muhtemelen bu askeri desteğin artırılması, Musul'un kurtarılması, DAES'le mücadele, Peşmergelerin eğitimi gibi konularda görüşmeler yapılacağını düşünüyorum.

Bağımsızlık referandumunun Ekim ayında yapılması bekleniyor. Referandumdan bağımsızlık çıkacağı artık çok netleşti. Bu sonuca Türkiye'nin yaklaşımı ne olur?

Barzani'nin Türkiye ziyaretinde bu referandum işi de konuşulmuştur. Türkiye şuan Irak Kürdistan'ına karşı bir tutum sergilemiyor ve Avrupa ziyaretinde muhtemelen en önemli gündem de referandumdur, bir ikna turudur. Ben referandumdan çok fazla umutlu değilim nedeni ise; Siyasi kriz var; KDP, KYB ve Goran Hareketi ile diğer İslami partiler arasında

bir uzlaşma yapılmadı. Melle Bahtiyar'ın bir açıklaması var; "28 Avrupa ülkesi Kürdistan devletinin kurulmasına karşı" dedi. Ama halk bunu istiyor. En son bir anket yapılmış Kürdistan Bölgesi'nde ve halkın % 84'ü Kürdistan devletine evet demiş. Ben de % 85 ile % 90 arası bir evet sonucu bekliyorum. Ama içerideki sorunları da gidermeden referandum yapılması anlamlı değil. Şunu söyleyeyim referandum yapılacak ama hemen Kürdistan devleti kurulmayacak. Bunun için yeni bir sürecin başlaması gerekiyor. Avrupa ya ve uluslararası camiaya sunmanız gerekiyor. Bölge ülkeleri ile görüşmeniz gerekiyor. Referandumdan sonra hemen Kürdistan devleti kurulacak diye bir kanaat oluştu insanlarda. Ama öyle değil Kürdistan devletinin ilan edilmesi için en az 3 sene gerekiyor. Bunun için çalışmalar lazım, öncelikle de içerideki huzursuzluğun; mesela KDP ve Barzani'ye karşı KYB'nin, Goran'ın tutumunun değişmesi gerekli. İran'ın tutumunu ne olacak? Diyelim ki Türkiye kabul etti İran kabul eder mi? Rusya kabul eder mi? Rusya, Irak'ta ve Suriye'de toprak bütünlüğü istiyor. Yani ben ikinci Mahabad Cumhuriyeti hatasına düşülmemesi gerektiğini düşünüyorum. Kürdlerin ve özellikle Sayın Barzani'nin. Referandumda gidilmesi referandumun istenilmesinin nedeni yarın bir gün Kürdistan devleti kurulu, oraya Sünni Araplar saldırır ya da İran saldırsa bunun sorumluluğunu kim alacak? Şimdi güvenlik sorunları var, ciddi bir mali kriz var, bazı kurumların 6-7 aydır maaşları ödenmiyor, siyasi kriz var KDP-KYB Süleymaniye ve Erbil arasında ve PKK faktörü var orada. Bu kadar sorun varken Kürdistan devleti ya da referandum yapılmasını ben çok doğru bulmuyorum. Referandum yapılır, referandumda bir şey yok. Çünkü referandumun sadece uluslararası ikna amacı olduğunu düşünüyorum. Kanaatimi söyleyeyim refe-

randum yapılsa da en az 2-3 sene Kürdistan'ın bağımsızlığının bu şartlardan dolayı ilan edilemeyeceğini düşünüyorum.

Suriye meselesine dönersek uluslararası güçlerin mi, bölge devletlerinin mi siyaseti değişti? Çok yoğun gelişmeler yaşandı siz nasıl değerlendirdiniz son yaşananları?

Politika da süreklilik olgusu yoktur, uluslararası ilişkilerde de dost-düşman yoktur daim olan ulusal çıkarlardır. Şuan Türkiye'nin çıkarına olan realist davranıştır. Reel politikaya sunmanız gerekiyor. Bölge ülkeleri ile görüşmeniz gerekiyor. Referandumdan sonra hemen Kürdistan devleti kurulacak diye bir kanaat oluştu insanlarda. Ama öyle değil Kürdistan devletinin ilan edilmesi için en az 3 sene gerekiyor. Bunun için çalışmalar lazım, öncelikle de içerideki huzursuzluğun; mesela KDP ve Barzani'ye karşı KYB'nin, Goran'ın tutumunun değişmesi gerekli. İran'ın tutumunu ne olacak? Diyelim ki Türkiye kabul etti İran kabul eder mi? Rusya kabul eder mi? Rusya, Irak'ta ve Suriye'de toprak bütünlüğü istiyor. Yani ben ikinci Mahabad Cumhuriyeti hatasına düşülmemesi gerektiğini düşünüyorum. Kürdlerin ve özellikle Sayın Barzani'nin. Referandumda gidilmesi referandumun istenilmesinin nedeni yarın bir gün Kürdistan devleti kurulu, oraya Sünni Araplar saldırır ya da İran saldırsa bunun sorumluluğunu kim alacak? Şimdi güvenlik sorunları var, ciddi bir mali kriz var, bazı kurumların 6-7 aydır maaşları ödenmiyor, siyasi kriz var KDP-KYB Süleymaniye ve Erbil arasında ve PKK faktörü var orada. Bu kadar sorun varken Kürdistan devleti ya da referandum yapılmasını ben çok doğru bulmuyorum. Referandum yapılır, referandumda bir şey yok. Çünkü referandumun sadece uluslararası ikna amacı olduğunu düşünüyorum. Kanaatimi söyleyeyim refe-

Başbakan Binali Yıldırım, 6 Eylül'de, İran Cumhurbaşkanı Birinci Yardımcısı, Cihangiri'nin Türkiye'ye geleceğini duyurdu. "İran'la önemli konularda kararlar alacağız" dedi. Türkiye'nin Suriye konusunda İran ve Rusya ile aynı eksende buluşması, yani Türkiye'nin, Kürd jobisi nedeniyle Rusya ve İran'ın Suriye politikasına evet dediği çıktı ortaya. Türkiye'nin, Suriye konusunda Rusya ve İran ile anlaşacağına, ABD ve Kürdler ile anlaşması daha iyi olmaz mıydı? Bu koşullarda Suriye'ye barış gelir mi?

Ben Suriye'ye barış geleceğini düşünmüyorum yani maalesef bir şekilde söylüyorum. Neden düşünmüyorum; bir kırılma oldu toplumsal anlamda aynı Irak'ta olduğu gibi. 2003'ten beri Irak'a barış gelmedi. Kürdlerle Şiiler anlaşıyor Sünnilerle kriz çıkıyor. Uzlaşma ve mezhepsel bir yapılmaya gidilirse Suriye'de, muhtemelen aynı Irak gibi olacaktır; İşte Sünni Araplar, Aleviler, Dürziler, Kürdler beraber hareket edecekler yani Irak modelini uygulayacaklar. Bu denendi Irak'ta ve gördüğümüz gibi başarılı olmadı. Şimdi Türkiye, Amerika ile mi Kürdler ile mi? Türkiye, Kürdlere karşı değil, PKK uzantısı YPG'ye karşı bir hareket düzenliyor. Kürdlere karşı olsaydı bugün Sayın Barzani niye Türkiye'de olsun ya da Sayın Barzani ne neden iyi ilişkiler kurmak istesin? Türkiye 5 senedir güvenliğini göz önünde bulundurmadan Suriye politikası uyguladı. Nasıl uyguladı? Açık kapı politikası uyguladı "sınırdaki hiç kimse geri dönmessin" dedi ve herkesi içeri aldı ve şuan 3 milyondan fazla Suriyeli Türkiye'de yani bu az bir rakam değil. Artık güvenliğini düşünüyor, güvenliğini düşünmesi için ne gerekiyor ne kadar İŞİD'li, YPG'li varsa onları sınırından uzaklaştırıyor onun için politikası değişti mi dersiniz güvenliğini sağlamak amacı ile bazı adımlar aldı. Rusya ve İran, 'Esad Rejimi kalsın' diyorlar, Türkiye de kalsın dediği zaman

Türkiye'nin de şartları olacak. Orada YPG'nin güçlenmemesini isteyecek. Türkiye, 'Suriye'nin toprak bütünlüğünü sağlayacaksınız varım' diyecek. Onun için ben karşılıklı adımların atılacağını düşünüyorum.

Türkiye, Rusya ile bu noktaya nasıl geldi?

Rusya'nın politikasının nasıl değiştiğini söyleyeyim; 24 Kasım 2015'ten sonra Türkiye ile ilişkileri çok kötüydü ve bir tek Türk uçağı Suriye hava sahasına giremiyordu. Şuan asker, tank ve uçakları girdi, demek ki Rusya'da, Suriye'de, İran'da politikalarını değiştirdi. Onun için karşılıklı değişimler tabii ki olacak, hiç kimse bu bunu kabul ediyorum sen bunu kabul etme' diyemez. Şunu söyleyebilirim Rusya ve Türkiye anlaşmalar Cerablus operasyonu başladı. Net olarak diyebilirim ki son Putin - Erdoğan görüşmesinden sonra bazı gelişmeler yaşandı ve bu operasyonlar başladı. Bir örnek daha vereyim Esad konusunda; Esad 5 senedir Hasekê'ye operasyon yapmadı ama şimdi yapıyor YPG'ye karşı. 'Esadlı mı Esadsız mı' diye tartışıyor hala bugün Türkiye. Bugün Esad kalsa da kalmasa da ayıdır nedeni ise; artık Esad'ı kimse dikkate almıyor; Esad ile kimse görüşmüyor. Suriye'de operasyon için Türkiye, İran ve Rusya ile anlaşılıyor Esad ile değil. Rejim, şuan Rusya ve İran'ın elinde bugün Esad sadece o koltukta oturuyor bir kanton Cumhurbaşkanı haline geldi. Şuan Esad'ın kalması sorun değil, Türkiye'nin güvenliği sorunu önemlidir. Bugün Suriye olmasaydı Irak'tan çıkardı İŞİD. Maalesef bu bölgenin mayasını terör örgütleri ile yoğurmuşlar. O yüzden de bundan sonraki süreçte bence Türkiye artık güvenliğine bakıyor Esad gitsin ya da gitmesin. Bu nedenlerle durumun bilincine varıldı ve bir takım adımların atılacağını düşünüyorum.

Çözüm Süreci'ne yeniden dönüşmesi konusunda kamuoyunda büyük bir beklenti olduğu açık. Mesud Barzani'nin çözüm konusunda arabuluculuk yapması geçmiş dönemlerde de gündeme getirildi. Bu ziyarette sizce Çözüm Süreci konuşuldu mu?

Çözüm Süreci için politikada değişiklik olabilir. Ancak Türkiye'nin bundan sonra bir daha PKK ile aynı şekilde müzakere yürüteceğini zannetmiyorum. Karşılıklı bir güven kaybı yaşandı. PKK sadece Türkiye Cumhuriyeti'ne şiddet uygulamıyor, Kürdlere de yapıyor. Yani bugün Cizre'deki patlamada ölen kişiler Kürd değil mi? Hatta şehit olanların içinde Kürd yok mu? Ben artık şunu savunuyorum; PKK Kürdlere, DAES'te Sünni Arapların zarar verdi. Kürdlerin PKK ile Sünni Arapların ise İŞİD ile mücadele etmesi gerekiyor. Olan Kürd bölgesine Kürd insanlarına, Kürd evlerine oluyor. Orada olan Sünni Araplara onların evlerine oluyor. 2003'ten sonra Irak'taki Sünni bölgelerden kaçan insanların sayısı 1 milyon 200 bindi. Ama İŞİD'ten kaçan Sünni Arapların sayısı 4.5 milyondur. Bu savaşın kime zarar verdiği ortaya değişti mi dersiniz güvenliğini sağlamak amacı ile bazı adımlar aldı. Rusya ve İran, 'Esad Rejimi kalsın' diyorlar, Türkiye de kalsın dediği zaman

Kandil'in Barzani'den Çözüm Süreci'nde yeniden ara buluculuk yapmasını istediği yönünde iddialar var. Barzani bu süreçte rol üstlenir mi?

Çok net söyleyeyim Sayın Barzani, Kürdlerin barışı için, huzuru için, elinden geleni yapıyor. Sayın Barzani'nin oynadığı rol bölgenin barışı ve kendi topraklarında barışı sağlamak içindir. Peki PKK bu kapıyı açık bıraktı mı Barzani için? Hayır. Yanlış söylemler, yanlış açıklamalar geldi PKK'den. PKK, Barzani'yi monarşik başkanlık yapmakla eleştiriyor ve hatta KBY'nin iç işlerine bile karışıyor. Onun için Barzani de huzursuz bu durumdan aynı zamanda tepkili. Barzani'nin 1990'lı yıllardan sonra bir çizgisi var; "Biz Kürd kardeşlerimizle Kürd kanı dökülmesini kaydedemeyiz." Şimdi başka biri olsaydı çoktan çatışma çıkmıştı Peşmerge ile PKK arasında. Ama dediğim gibi şuan ki durum Türkiye açısından Güneydoğu'daki gelişmeler dikkate alındığında çözüm için müsait değil.

KCK Yürütme Konseyi'nden "Hükümetin adım atması durumunda Kürd sorununun bir ayda çözülebileceği, bu konuda her türlü fedakarlıklar gösterileceği" açıklaması yapıldı. PKK'nin silahsızlanma konusundaki eğiliminde bir değişim yaşandı mı?

Bu şans tanındı KCK'ye hem de 6 sene kadar, hiçbir değişiklik olmadı tam tersi oldu. Hendeğerler nasıl kazıldı, silahlar nasıl içeriye girdi, bu kadar bombalar nereden getirildi. Ve hala bu kadar bombalar nasıl pathıyor. Türkiye bu şans tanıdı, artık kendisi geri çekilecek ya da silah bırakacağını diyecek. Yani Kürd Sorununun çözümü PKK'nin silah bırakmamasıdır artık. Onun için müzakereye artık gelmez Türkiye. Siz çatışmaları durdurun, hiçbir neden yokken tekrar 2 sene sonra güçlenin ve tekrar çatmaya devam edin. Devlet artık müsaade etmez. Şunda PKK de tepki aldı ve zayıfladı. Kürdler şuan orada PKK'ye tepkililer. Örneğin Batman'daki eylemler. Müzakere ancak şu şekilde olur; silahlar teslim edilir, içeriye girilir ya da başka bir ülkeye göçülür. Devam eden bu hal ile Kürd Meselesi'nin çözümü, PKK ile müzakere olacağını düşünüyorum.

HDP'nin 31 Ağustos'ta Diyarbakır'da bir çağrısı olacak. Yaklaşan 1 Eylül Dünya Barış Günü öncesinde yeni bir çıkış yapacakları bekleniyor. Ne olur 31 Ağustos'ta?

Açıkçası bu konuda fikrimi açıklamak istemiyorum. Şunu söyleyeyim; HDP'nin PKK ile arasında mesafe koyması gerekiyor, hatta ayrılması gerekiyor. Bunu yapamıyorsa Türkiye'de siyaset yapamaz hala gelir. Ne yazık ki geldi. Neden geldi? HDP dikkat ederseniz seçimleri kazanan parti oldu keşke Kürdleri tamamen temsil etseydi. Yani PKK ile beraber hareket etmemesi gerekiyor tamamen ilişkisini kesmesi gerekiyor diye düşünüyorum. Böyle bir açıklama yapar iseler kendilerine de Kürdlere de katkılan olur.

Röportajın tamamı bas-haber.com'da

Rojava'da yeni dönem

Fırat çelişkilerinin sınırı oldu

Derya Kılıç – Murad Özdemir

Mart 2011 yılından bu yana süren Suriye iç savaşı, Türkiye'nin Cerablus müdahalesinden sonra farklı bir seyir aldı. Savaşın başlamasıyla birlikte yerel ve küresel güçlerin her biri kendi çıkarları doğrultusunda bu savaşa dahil olarak, vekil örgütler yolu üzerinden birbirleri ile savaşıyor. Suriye ateşi şuanda tüm Ortadoğu'yu etkisi altına almış durumda. Dahil olan güçler kendi hesap ve politikalarını bu savaşa göre belirliyor. Küresel güçlerden Rusya ile ABD de savaşın başlamasıyla konum ve cephelerini belirlediler. Rusya müttefiki olan Esad rejiminin yıkılmasını engellemek amacıyla aktif bir şekilde sahada yer alırken, ABD, rejime karşı muhalif gruplara her türlü desteği sağlarken, bir yandan İŞİD'le mücadele yürüten diğer yandan da Esad'ı düşürme planlarını sürdürüyor.

İki bölgesel güç olan İran ile Türkiye de Suriye'de savaşın başlamasıyla kendi çıkarları doğrultusunda politikalarını uyguluyor. İran Şam rejimine verdiği siyasi ve diplomatik desteğin ötesinde, sahaya Besic milis güçleri ve Lübnan Hizbullah'ı ile savaşa dahil oldu.

Türkiye, Suriye'ye karadan giren ilk devlet

Şimdiye dek desteklediği muhalif güçler vasıtası ile Suriye savaşına müdahil olan Türkiye ise 24 Ağustos Çarşamba günü başlattığı Fırat Kalkanı Operasyonu ile bu ülke topraklarına karadan giren ilk ülke oldu.

Türkiye, savaşın başlamasından bu yana sefeli örgütlerin de içinde bulunduğu Suriye muhalefetini barındırdı, her türlü desteği sağlayarak Esad rejimini düşürmeyi planladı. Ankara radikal örgütlere verdiği destekten dolayı, bu örgütlere karşı savaşan müttefiklerle ilişkilerini bozarak ağır sorunlarla karşı karşıya kaldı, Rus uçağını düşürdü ve dış politikası tamamıyla çöktü. Ancak son dönemlerde Suriye politikasındaki değişikliğe giden Türkiye, YPG'nin ilerleyişine karşı aktif bir politika izlemeye başladı. Rusya'yla barıştı, Şam rejimiyle yakınlaştı ve şuan da işbirliği içinde olduğu örgütlerle birlikte Cerablus koridoruna yöneldi. Türkiye böylelikle tank ve toplarıyla Suriye topraklarına giren ilk devlet oldu.

TSK başlattığı bu operasyona 'Fırat Kalkanı' adını vererek, resmi olarak hareketin amacını Cerablus ve sınırı İŞİD'den temizlenmesi olarak belirledi. Türk Ordusu 20'yi aşkın, tank, 350'yi aşkın asker ve Özgür Suriye Ordusuna (ÖSO) bağlı yaklaşık 1.500 militan ile Rojava'ya geçerek artık fiilen savaşın içinde olduğunu dünyaya duyurdu. Bu operasyona aynı zamanda Türk ve İŞİD karşıtı Uluslararası Koalisyonun savaş uçakları da destek verdi. Kürdlerle karşı çizilmiş olan kırmızı çizgiler çerçevesinde 'Fırat Kalkanı' ismi verilen operasyonun başlamasından saatler sonra Rojava'nın Cerablus kenti çatışmasız bir şekilde, İŞİD tarafından ÖSO'ya bağlı silahlı gruplara devrildi. Kenti daha önce elinde bu-

Hafta içinde Türk Ordusu, zırlı birlikler eşliğinde ÖSO militanlarıyla birlikte Rojava'ya girdi ve Cerablus İŞİD'den aldı. TSK, 'Fırat Kalkanı' adını verdiği operasyonun amacını Cerablus'un ve sınırın İŞİD'den temizlenmesi olarak belirledi. Ancak, ÖSO unsurlarının Menbic'e yönelerek, DSG ile çatışmaya girmesi operasyonun amacı ve müdahale amacını farklı olduğunu ortaya gösteriyor.

lunduran İŞİD yanı başındaki Menbic'de, Kürd Güçlerine karşı iki ayı aşkın bir süre direnmiş ve şiddetli çatışmalar sonucunda kent kontrol edilebilmişti.

Türkiye'nin hedefi YPG

Türkiye savaşın başlamasından bu yana PYD'nin Rojava'da oluşturduğu yönetimi kabul etmiyor, bu politikası çerçevesinde her türlü önlemi almaya çalışıyordu. Menbic'in kontrolü İŞİD'den alması, bu yoldaki son kale olan Baba'ya yönelmesi ve Haseke'de Esad güçlerini kent dışına atması Ankara'yı derin endişelere sevketti. Daha önce Gresi (Tel Abiad) İŞİD'den temizlenmesiyle Kobane ile Cezire kantonları birleştirilmiş, Kürd Güçleri yeni hedef olarak Efrin ile Kobane bölgelerini birleştirme yolunda büyük ilerleme kaydederek son nokta olan Bab için hazırlıklara başlamıştı. Rusya ile gerilmesi sonucu Suriye'de oyun dışında kalan Türkiye de bu gelişmeler üzerine, Moskova, Tahran ve Şam rejimi ile bozulan ilişkilerini onarıp, ABD'yi de ikna ederek Fırat'ı YPG'ye karşı kalkan olarak kullanma olanağına kavuştu. Ankara, bu gelişmelerin olacağını öngörebek geçtiğimiz Nisan ayında ABD ve DSG ile bir anlaşma imzalayarak, Cerablus'a girmeyi garanti altına almıştı. Söz konusu anlaşmalar CENTCOM Komutanı General Joseph Votel yönetiminde Kobane ve Incirlik'te yapılan görüşmelerde kararlaştırılmıştı. Buna göre Menbic'in de kontrolü DSG'ye bırakılacaktı.

Ancak şimdi Rojava'ya girip ÖSO ile birlikte Cerablus'u ele geçirdikten sonra, yönünü Menbic'e çeviren Türkiye, şimdi YPG savaşçılarının Fırat'ın batısına çekilmelerini dayatıyor. YPG, Türkiye'nin tehditleri ve taleplerine tepki gösterse de, ABD kendi desteği ile ele geçirilen bu bölgelerin boşaltılmasını istedi. DSG'nin ana bileşeni olan YPG de bu gelişmelerin ardından görevini tamamladığını ve Fırat'ın batısına geçeceğini açıkladı.

Amerika'nın tutumu belirsiz

ABD Dışişleri Bakanı John Kerry de YPG'yi Fırat'ın batısına çekilmemesi durumunda yapılan desteği kesmekle tehdit etti. Rusya da Türkiye'nin bu müdahalesiyle ilgili yaptığı açıklamada, operasyonun Esad rejimi ile koordinasyon halinde yürütülmesi gerektiğini vurguladı. Şam da yaptığı açıklamada egemenliğinin ihlal edildiğini belirterek müdahaleyi kınadı. Avrupa Birliği ise operasyonun İŞİD'le sınırlı kalmasını umduklarını söylemekle

yetindi.

Uzun bir süredir Kürdler ile koordine operasyonlar yürüten Pentagon'un Türkiye'nin son hamlesi karşısındaki tutumu da tartışılıyor. Suriye krizinin başlamasından bu yana onlarca grubu silahlandırıp, her türlü desteği sunan ABD, tüm desteklere rağmen bu silahlı gruplarla İŞİD ve rejime karşı varlık gösteremedi ve neticede savaş kapasitesi olan YPG'ye yönünü çevirmek zorunda kaldı. Ancak ABD'nin, Türkiye'nin müdahalesine onay vermesi ve YGP'ye karşı son tavrı 'ABD Kürdler'e ihanet etti' yorumlarına sebep oldu.

Türkiye Cerablus müdahalesiyle bir Kürd statüsünün oluşmasını engellemek için her türlü girişimde bulunacağını gösterdi. Yıllardır Cerablus'un İŞİD'in elinde olmasına göz yumman Türkiye, YPG'nin ilerlemesinden rahatsız oldu. YPG'nin yönünü Bab, Cerablus ve Şehba bölgesine çeviren İŞİD'i tamamıyla bölgeden atmaya niyetlenmesi, ile, Türkiye Rojava'ya girerek buna karşı 'kalkan' oluşturdu. Ancak Ortadoğu gibi dengelerin hızla değiştiği bir bölgede, bugünden yarına ne olacağını kestirmenin zor olduğuna dikkat çeken gözlemciler, Türkiye'nin içerideki gelişmelere pararel olarak ileride tavrı değiştirebileceğine vurgu yapıyor. Müdahalenin başlamasıyla kamuoyu ve uzmanlar 'Hedef İŞİD değil, Kürdler' yorumları yapınca, Türkiye Başbakanı hedefin Kürdler olmadığını, sınırlarını terörden temizlemek amacıyla Rojava'ya girdiklerini vurguladı.

Öte yandan YPG ile TSK karşı karşıya gelmemiş olsa da, TSK'nın Cerablus'a yakın noktalarda bulunan DSG/YPG mevzilerine saldırdığı bildiriliyor. YPG'nin kontrolündeki köylerle yönelik TSK'nın top atışlarıyla sivilere hayatını kaybettiği iddia ediliyor.

Rojava Özerk Yönetimi Yöneticileri, ENKS'li yetkili, HDP ile AKP milletvekilleri, gazeteci ve akademisyenler Türkiye'nin Rojava'ya müdahalesini ve bölgede değişen dengeleri BasHaber'e değerlendirdi.

Kobane Dış İşleri Bakanı Kurdo: ABD ile Rusya Kürdlerden vazgeçemez

Kobanê Kantonu Dış İşleri Bakanı İbrahim Kurdo Türkiye'nin Rojava'ya müdahalesini ve Cerablus'un ÖSO gruplarına teslim edilmesini BasHaber'e değerlendiren, Türkiye'nin uzun bir zamandır Rojava'ya müdahale etmek istediğini vurguladı. Kurdo, "Türkiye yürüttüğü bir takım görüşmeler neticesinde Rojava'ya tanklarıyla geçti. Bu düşmanca bir tutumdur, işgal girişimidir kabul edilemez" şeklinde konuştu. ABD ile Rusya'nın tutumu hakkında da değerlendirmelerde bulunan Kurdo, hiçbir güce güvenmediklerini, herkesin kendi çıkarları için mücadele ettiğini söyleyerek, "Türkiye ile Amerika uzun yıllardır müttefiklerdir. Ancak Kürdlerle ABD'nin bu yakınlaşma ve

dostluğu daha yeni. ABD kendilerine yönelik terör tehdidini ortadan kaldırmak için çaba-lyor. Biz hiçbir uluslararası ve ya yerel güce sirtımızı yaslamadık, güvenmedik" değerlendirmesini yaptı.

ABD ve Rusya'ya da güvenmediklerini yeneleyen Kurdo, "Rusya da, ABD de Kürdlerden vazgeçemez. Tüm dünya üzerindeki terör tehdidi devam ediyor ve Kürdlerin bu teröre karşı verdiği amansız mücadele de sürüyor. Ondan dolayı Kürdlerden ve Kürd güçlerinden vazgeçemeyiz. Biz de çalışmalarımızı tüm hızıyla sürdüreceğiz. Kürd bölgelerini birleştirme hamlesi devam edecek. Biz işgalci devletlerin gerçek yüzünü tüm dünyaya göstermek, teşhir etmek istiyoruz. Projemiz başarısını ispatladı. Türkiye ile Esad rejiminin tüm çabaları projemizi ykmaya yetmeyecektir ve mücadelemizi geriletemezler" dedi.

Efrin Kantonu Meclisi Eşbaşkanı

Mustafa: Hazırlıklarımızı yaptık

Efrin Kantonu Yasama Meclisi Eşbaşkanı Hevi Mustafa da Türkiye'nin Rojava'ya müdahalesini BasHaber'e değerlendirdi. İlk günden bu yana dünyaya bir gerçeği anlatmaya çalıştıklarını vurgulayan Mustafa, "Birçok devletin çete vardırıllarının arkasında olduğunu ve bunları desteklediğini dünyaya anlatmaya çalıştık. Türkiye de bunların başında geliyor. Biz uluslararası camia ve güçlerden terör desteklisi devletlerden hesap sormaları gerektiğini bildirdik. Ancak ne yazık ki bu devletlerin çıkarları yaşananlara göz yummalarına sebep oldu. Şuanda ifade ettiğimiz gerçek görülyor. Türkiye tanklarını Rojava'ya soktu. Dünya da buna karşı bir sessizlik hakim. Ancak bu güçlerin amaçlarına ulaşmalarına izin veremeyeceğiz" dedi.

Rusya ile ABD'nin Rojava Yönetimi'ne ilişkin tavrını da hatırlatan Mustafa şöyle konuştu: "Kendi gücümüze dayalı bir şekilde mücadele

yürütüyoruz. Destek vermek isteyenlere de 'hayır' demiyoruz. Ancak hiçbir güce de dayanarak savaş yürütmüyoruz. Her türlü tedbirimizi aldık. Bu, çıkar pazandır. Her alanda da çalışma yürütmeye devam edeceğiz. Türkiye büyük bir yanlışın içindedir, bu müdahale ile niyet ve yüzünü göstermiştir. Demokratik Özerk Yönetim uluslararası arenada da kendini göstermiştir."

PDKS Politbüro Üyesi Mihemed: Türkiye'nin müdahalesi eski bir projedir

Kürdistan Demokrat Parti-Suriye (PDKS) Politbüro Üyesi Müslim Mihemed de bölgede yaşanan son gelişmeler ve Türkiye'nin müdahalesini BasHaber'e değerlendiren, Türkiye'nin Cerablus'a müdahalesinin eski bir plan olduğunu, ABD ve Rusya ile anlaşarak bu operasyonun gerçekleştirildiğini açıkladı.

Müslim Mihemed, PYD'nin ENKS ve diğer Kürd gruplara yönelik tutumu ile Roj Peşmergelerinin geçişini engellemesi ile ilgili olarak da, "Peşmerge Rojava'nın büyük bir bölümünü temsil ediyor. Eğer yapılan anlaşmalar uygulanmış olsa ve Roj Peşmergele-ri Rojava'ya geçmiş olsalardı, Kürd bölgeleri boşalmaz, Kürdler Rojava'dan kaçmazdı. Herkes savaş cephesindeki yerini alırdı. Her şeyden önce Kürdistan'ı bir proje oldu. Ancak anlaşmalar uygulanmadı. PYD ve askeri güçleri böyle bir fırsatı vermedi. Kürd dışında herkesle oturup kalkan, işbirliği yapan siyasi aklı terk etmedi. Kürdler çok zarar vereb bu akıl Kürdlerin birliğinin büyük engelidir" dedi.

PDKS Politbüro Üyesi Mihemed, ABD ve YPG/PYD arasındaki ilişkiyle ilgili olarak da bunun herhangi bir siyasi anlaşmaya bağlı olmadığını söyledi: "Amerika mevcut durumu kendi çıkarları için kullanıyor. PYD ile yürüttüğü ortaklık da siyasi, stratejik boyuttan

yoksundur. Siyasi bir anlaşmanın olması gerekiyor."

HDP Hakkari Milletvekili Zeydan: Müdahale Kürd kazanımlarına yapılmıştır

Türkiye'nin Rojava'ya müdahalesini gazetemize değerlendiren HDP Hakkari Milletvekili Abdullah Zeydan, "Cerablus Operasyonu'nda İŞİD unsurlarının temizlenmesi amaçlanmış ise, olumludur. İŞİD'e karşı yapılan bir operasyonun karşısında durmamız mümkün değildir. Fakat görünen, yıllardır İŞİD barbalarmı karşı halkının namusunu, onurunu korumaya çalışan Kürdlerin kazanımlarına yönelik bir hamle gibi görünüyor. Bu kabul edilecek bir durum değildir" ifadelerini kullandı.

Cerablus Operasyonu'nun son dönemde yürütülen diplomatik görüşmelerle bağlantısına da dikkat çeken Zeydan, "Türkiye'nin Kürdleri düşman görmemesi lazım. Uzun yıllar Güney Kürdistan'daki halkımıza karşı da bu tavır sergilendi. Şimdi oradaki akrabalarımızın bir statüsü var ve bugün Türkiye'nin en fazla destek gördüğü ve ticaretinin en fazla yoğun olduğu yer Güney Kürdistan hükümetidir. Yani bu açıdan da Türkiye Cumhuriyeti, Suriye'deki tercihlerinde de dikkat etmelidir. Gidip İran, Rusya ve Suriye ile görüşeceğine Kürd kardeşlerinin elinden tutsa ve onlar ile anlaşsa hiçbirine destek olmaz" şeklinde konuştu.

AKP Gaziantep Milletvekili

Erdoğan: Operasyon sınır güvenliği için önemlidir

AKP Gaziantep Milletvekili Mehmet Erdoğan da BasHaber'e yaptığı değerlendirmede, "Türkiye etkili bir karar ile İŞİD'i Cerablus'tan sildi sürdürdü. Bu operasyon ile birlikte son dönemde ülkemizde DAİŞ'in yaptığı eylemler hem de 20 Ağustos günü Gaziantep'imizi kana bulamalarıdır ve bu patlamada 54 kişi şehit oldu" dedi ve bu operasyonun sınır güvenliğinin bir parçası olduğunu savundu.

Bugüne kadar İŞİD'in girdiği yerlerin akabinde PYD ve YPG'ye teslim edildiğini iddia eden Erdoğan, "Şimdi orada PKK devleti kurmak istiyorlar. Bunun için bu operasyon Türkiye'nin sınır güvenliği ve diğer ülkelerin güvenliği için son derece önemlidir ve silahlı kuvvetlerimiz bunu başan ile gerçekleştirdi. Sayın Cumhurbaşkanı ve Başkanımızın, hükümet yetkililerin açıklamaları net. Yani bizim Şam ile oturup birlikte operasyon yapma ya da iş yapma şansımız yok. Çünkü Şam güvenilir değil" dedi.

Prof. Eravcı: YPG, Kürd bölgelerini birleştirmeye çalışıyordu

Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Öğretim Görevlisi Prof. Dr. Mustafa Eravcı da BasHaber'e şöyle dedi: "Cerablus meselesi Türkiye'nin Suriye politikasındaki ilk paradigma uygulaması

olarak kendini gösterdi. Daha önceleri Türkiye'nin stratejisi Esad'ı büyük bir tehdit olarak görüyordu. Sayın Binali Yıldırım'ın 'çok şeyler değişecek' diye ifade ettiği bir dönem başladı ve bunun akabinde Suriye denkleminde çok ciddi bir değişiklik oldu."

Türkiye'nin Suriye'deki en önemli aktörlerinden İran ve Rusya ile beraber bir çerçeve çizdiğini, bundan dolayı Türkiye'nin kendisi için daha ciddi tehdit olarak gördüğü İŞİD ve YPG ile mücadele etme kararı aldığını dile getirdi. Eravcı, "Menbic'in YPG tarafından alınması, Kobanê ve Efrin kantonlarını birleştirmeye dönük atıldığı adımlar Türkiye'nin bu öncelikli ve hareketli cepheye girmesine neden oldu. Hem YPG'yi ve hem de İŞİD'i vurma gerekçeleri bunlardır. Türkiye bu girişimi ile bölge ülkelerini karşına alabilecek politikalarından belli bir ölçekten ayrılmışna neden olabilir. Türkiye'nin bu bölgedeki politikası, özelliklede Suriye'deki politikası Kürdlerle karşı olan bir politika değildir. YPG'nin o bölgede oluşturmuş olduğu ideolojik yapılanmayı karşı bir politikadır" dedi.

Gazeteci Bilo: Amerika Kürdlerden vazgeçmedi

Bölgedeki gelişmeleri yakından takip eden Gazeteci Mihemed Bilo da Türkiye'nin müdahalesini ve küresel güçlerin tutumunu BasHaber'e değerlendiren, ABD'nin Türkiye'yi Suriye ateşinin içine çekmeye çalıştığını söyledi. Bilo, Amerika'nın Kürdlerden vazgeçtiği yorumlarına katılmadığını, çünkü hiçbir gücün teröre karşı mücadelede Kürdler kadar etkili olamadığını belirtti. Amerika'nın şuanıa kadar birçok farklı gurubu denediğini ve sonuçta sadece Kürdlerin terörü engellebileceğini gördüğünü iddia eden Bilo, "ABD Kürdlerden, Kürdler ile olan ortaklığınan vazgeçemez. Bu stratejik bir meseledir" dedi.

Türkiye, ABD ve Rusya arasında son dönemdeki gelişmeleri beraberinde getiren bir anlaşma olduğunu vurgulayan Bilo, sözlerini şöyle konuştu:

"Türkiye bu anlaşma sonucu, ÖSO'nun silahlı militanlarıyla beraber Cerablus'a, Rojava'ya geçebildi. Bu hamle Suriye savaşını şiddetlendirecektir. Özellikle Haleb'in kuzeyinde, Kürd kantonları arasında bulunan bölgede çatışmalar şiddetlenmektedir. Bu çatışmaların Efrin'e sıçrama ihtimali de yüksektir. Fakat Türkiye'nin bu projenin başan şansı yoktur, Türkiye'nin destek verdiği güçler sahada savaş yürütebilecek potansiyele sahip değildir."

YPG'nin Fırat'ın batısından çekilmesi ile ilgili olarak da, bunun şekli olduğunu ve zaten oluşturulan askeri meclislerinden Kürdlerden oluştuğunu ifade eden Bilo, Cerablus'ta yaşananların bir tiyatroyu anımsattığını vurgulayarak, Kürd bölgelerinin er ya da geç birleşeceğini belirtti.

Modern ev bitti, açık arazideyiz

FERHAT KENTEL

Yaşadığımız dönemi tanımlamak için tek bir kavram ya da sıfat kullanmak pek yeterli değil. Kullandığımız her kavram dönemin genel manzarasından ancak bazı kesitleri açıklayabiliyor. Bunun sebebi, kuşkusuz çok yönlü ve birbirini tamamlayan yapıları, ideolojik referanslarıyla "modern" toplm ya da dört başı mamur bir modernlik artık söz konusu değil.

Sanayi üretimi, kapitalist mülkiyet, piyasa ve kâr, ulus-devlet, ilerleme, kalkınma, milliyetçilik, laiklik ve ya da sekülerlik gibi yapı ve düşünce sistemleri ve bunlara bağlı bütün kurumlar, din, aile, eğitim ve okul, kentel mekanlar, fabrikalar, hapishaneler, tıp ve hastaneler, medya ve velhasıl hayata dair aklımıza gelebilecek her türlü alan arasında ortaya çıkan mükemmel bir bütünlüğün adydı modernlik...

Topu topu 200-300 yıllık bir zaman diliminde şekillenen modern toplumun "mükemmelliği" tabii ki, hatasız bir dünya yaratmadı. Tam tersine, modern zamanlar çatışmaların, savaşların, adaletsizliğin, sömürü ve ayrımcılık zirve yaptığı dönemler oldu. Ve tabii ki, milyonlarca insanın adalet için verdiği mücadelelere, bu mücadeleler sonunda sağlanan toplumsal değişime de zemin oldu.

Modern dünyanın "mükemmelliği", istisnalar dışında bütün dünyanın ona inanmasıydı. Çekirdek ailede gelecek hayalleri kuran ortalamalar Amerikalı'dan kalkınmaya çalışan, güc peşindeki Ortadoğulu despot lidere kadar; Kemalist Türk'ten Milli Görüş çüye, İslamcı İranlı'ya, Latin Amerikalı'ya, Sovyet ya da Çinli komüniste kadar her birey ya da her rejim "modern" ta-hayyülün içindeydi. Bütün bunların hepsi için "kent", "fabrika", "okul", "hapishane", "hastane" gibi kavram ve örgütlenmeler vazgeçilmez nitelikteydi ve devlet ve vatandaşların sahip oldukları kültürel referans dünyası ne olursa olsun, modernliği yeniden üreten bu kurumlar o referanslardan çok daha "güven verici" ve belirleyiciydi.

Bütün bu "güç" ve güçler ilişkisi içinde ortaya çıkan toplum, bütün dünyanın hayali olan, seçilecek planlarını belirleyen bu toplum zaman içinde adını da inşa etti. Bu topluma "modern toplum" dedik. "Modernlik" yukarıda kastettiğimiz her şeyi anlatan bir kavram oldu...

Bugün modernlik ortadan kalkmadı. Bir yandan küreselleşmenin getirdiği çok güçlü bir benzeşmeye rağmen, o "mükemmel bütünlük" ten bahsetmek artık çok daha zor. Sanayi üretimi artık birincil öneme sahip değil. Bilgi teknolojilerinin, hizmet sektörünün çok daha öne çıktığı bir ekonomik dünyadayız. Ne olursa olsun kalkınma yerine, çevreye olan duyarlılık öne çıkıyor.

Uluslar artık vatandaşlık ve milliyetçilik temelinde ortak kimlik vermekte zorlanıyorlar. Laiklik ve sekülerlik yapı ve zihniyet dünyalarının tersine, dinler ve dinsellikler hiç beklenmedik yeni tezahürler üretiyorlar. Cemaatçilik yepyeni biçimler altında yeniden ürüyor. Dinsel, modern, etnik, kültürel ya da siyasal, dindar bir kişi ya da siyasal bir lider etrafında sayısız yeniden cemaatleşmeye şahit oluyoruz.

İşte bu yüzden yaşadığımız dünyaya artık "modern" demekte zorlanıyoruz. Bu dünyanın "postmodern", "hipermodern", "refleksif (düşünümsel) modern", "risk toplumu" gibi adları var. Elimizle tutamadığımız, giderek daha parçalanan, yarattığı soğuk dayanışma ağları ve adalet, eşitlik ilkeleri bile işlemeden bir acayip toplumun farklı niteliklerine tekabül eden kavramlar bunlar.

Ancak bu karmaşık toplumun içinde bazı nitelikler var ki, eskiye kıyasla çok bariz oldu. Bir zamanlar diğer niteliklerin mükemmel biçimde cıalayarak örttüğü ya da toplumsal mücadeleler sayesinde biraz olsun insanileşmiş kapitalist ilişkiler altındaydık. Yeni zamanlarda neo-liberalizmin "mükemmel" ideolojik dünyası altında artık içinde oturulabilecek güvenebileceğimiz, modern bir evimiz yok. Artık güvenilecek eski usul dayanışma ağlarımız da yok. Çok daha acımasız bir dünyada açık arazideyiz.

Bu "açık arazi"nin sonuçlarını de kismetse haftaya yazacağım.

Haseke'den Cerablus'a

'ABD, YPG'ye sahada hat çiziyor'

Cemil Hayek

Suriye'de savaşın başladığı günden bu yana kendi sınırlarını korumaya ve PYD'nin ilan ettiği kantonların sınırlarını birleştirmeye çalışan YPG, neredeyse ilk defa Suriye Ordusu ile Haseke'de büyük bir çatışma yaşadı. YPG, daha önce bazı bölgelerde, NDF (Ulusal Savunma Birlikleri) ile aralarında yerel ve düşük yoğunluklu çatışmalar yaşamış fakat uzlaşma sağlamıştı. Esad rejimi ise ilk kez YPG için söylem değiştirerek "PKK, Ayrılıkçı Kürdler, Suriye'nin üniter yapısını kimse bozamaz" gibi açıklamalarda bulundu ve ilk kez Rojava'da YPG ile çatışmalarda hava saldırıları düzenledi. Suriye yönetimi ve Rojava yönetimi arasında başlayan çatışma durumu araya ABD ve Rusya'nın girmesi ile şimdilik son buldu. Fakat Suriye güçlerinin Haseke'den çekilmesi ile oluşan bu ateşkes durumunun kalıcı olmayacağı öngörülmüyor. Haseke krizinin ardından, Türk Ordusu'nun Cerablus'a girmesi ve oraya "kalıcı bir güç" yerleştirme gayreti YPG'nin hakimiyet alanını sınırlamış durumda. Türkiye'nin Cerablus Operasyonu'nu, Esad ve YPG arasında yaşanan krizi ve değişen Suriye dengelerini, Suriye'de yaşayan Gazeteci Paul Antonopoulos, Gazeteci Fehim Işık, Webster ve Cenevre Üniversitelerinde uluslararası ilişkiler dersi veren Akademisyen Vicken Cheterian ve Gazeteci Ferhat Aktaş BasHaber değerlendirdi.

'YPG, Moskova ile ilişkilerini açık tutmalı'
"Haseke'deki son çatışmalar Suriye Rejimi'nin Suriye'nin kuzey doğusunda ne kadar zayıf olduğunu gösteriyor. Rejim, kendi kontrolündeki bölgelerden Kamışlo'yu YPG'ye, Deyre-Zor'u ise IŞİD'e karşı kaybedecek" şeklinde son durumu yorumlayan Akademisyen Vicken Cheterian, "Rejimle iş birliği içindeki aşiretler bir alternatif arayışı içindeler ancak problem şu ki çok da alternatifleri

yok. Uzun vadeli soru şu olmalıdır ki IŞİD askeri olarak orada yenildiğinde Suriye'nin doğusundaki Arap aşiretlerini hangi güç yönetecek" diye soruyor. Haseke'de yaşananlar için "YPG ve Esad arasındaki son savaş değil" diyen Vicken Cheterian, "Suriye'deki çatışmalar halen gelişim aşamasında. Ve biz gelecekte farklı müttefikler ve pozisyonlar göreceğiz. Bugünün müttefikleri yarın düşmanları olabilirler ya da tam tersi. Durum sürekli değil ve hızla değişiyor. Esad'ın Kürdlerin özerkliği-ne karşı olduğu çok açık. Şam, ortak çıkarları doğrultusunda Ankara ile kanalları oluşturmaya çalışabilir. Ancak şu aşamada iki tarafın net bir anlaşmaya ulaştığını düşünmüyorum" konusuyor.

ABD ve YPG arasındaki ilişkiye değinen Vicken Cheterian, "şu aşamada Amerika'nın, Irak ve Suriye'deki IŞİD ile mücadelesindeki temel müttefikleri olan Kürd askeri güçleri ile ilgili değişik oluşumlar düşünüldüğü kesin, bu yüzden bence YPG Moskova ile olan kanallarını açık tutmalıdır" yorumunu yapıyor.

'ABD'nin rolü olduğunu düşünüyorum'

"Haseke'deki durum bir çok yarattı ama sürpriz anlamında değil. Halen PYD Asayiş'i'nin neden Ulusal Savunma güçlerine değil, yine de, YPG'nin yardımı ile bütün şehri ele geçirdiler" diyen Gazeteci Paul Antonopoulos, bu olayda "Rusya'nın rolü söylentilerden başka bir şey değil. Fakat ABD'nin bilgisi ve rolü olduğunu düşünüyorum. Çünkü YPG potansiyel olarak Esad'ın devlet başkanlığından alınması ve Suriye'nin Washington'un istediği gibi eyaletlere ayrılması konularında bir araç olarak hizmet edebilir" ifadelerini kullanıyor.

Halep'de yaklaşan çok kanlı bir savaş olduğunu bu yüzden Esad'ın YPG ile olan gerginliği bu aşamada uzatmayacağı söyleyen Paul Antonopoulos; "Suriye Orduları ve cihatçı güçleri arasında çok yoğun bir savaş

var. Bu sebeple Suriye Hükümeti YPG ile ilgili olarak endişelenmeye yatırım yapmayacak. Muhtemelen yakın zamanda Suriye rejimi YPG'ye karşı yeni bir cephe açmak ya da problem yaratmak gibi durum yaşatmayacaktır. Yine de, savaşta, hiçbir şey hiçbir zaman kesin değildir" yorumunu yapıyor.

'ABD, YPG'yi sınırlayarak Türkiye'yi yatıştırıyor'

"Türkiye'nin yürüttüğü Fırat Kalkanı operasyonu gösteriyor ki Amerika, YPG'nin kuyusunu kazıyor" diyen Paul Antonopoulos, böyle düşünmek için birçok sebebi olduğunu dile getirerek şöyle devam ediyor: "Ankara-Moskova'nın yenilenen ilişkileri NATO'nun Türkiye üzerindeki etkisini azaltıyor. Bu sebeple, Amerika, Türkiye'nin Suriye'ye müdahale etmesine izin vererek ve YPG'nin kontrol ettiği alanların genişlemesini durdurarak Türkiye'yi yatıştırıyor. Kürd güçlerinin tam anlamıyla hâkim olduğu bir Rojava'nın inşası Türkiye'nin istikrarını bozar. Çünkü bu durum bölgenin bağımsızlığına ya da en azından Türkiye'de özerk bir Kürdistan kurulmasında itici rol oynar."

Antonopoulos, YPG Fırat'ın doğusuna çekilmesi konusunda zorlandığını, Fırat Kalkanı Operasyonu'nun YPG kontrolündeki Suriye'nin kuzey batısındaki Afrin Kantonu'nun Suriye'nin kuzey doğusunda YPG kontrolünde olan diğer bölgelerle bağlantı kurmasını engellemek anlamına geldiğini söylüyor. "Bu durum kendi kontrolünde bir Rojava kurma hayali olan ve bu anlamda ABD'nin desteğini aldığı düşünün YPG'nin sırtına saplanan bir bıçaktır" diyor.

'Haseke'ye saldırılar devam edecek'

"Esad'a bağlı rejim askerleri ile bölgedeki Arapların oluşturduğu milis güçler birlikte Haseke'nin kontrolünü ele alacak bir adım atırlar. Bu YPG ile Cizre Kantonu yönetimine

bağlı asayiş güçleri tarafından sert tepkiyle karşılandı. İlginç olan, rejim güçlerinin ilk kez Kürdlere karşı savaş uçakları kullanmadı. Buna rağmen Esad'a bağlı güçler YPG ve Asayiş güçlerinin direnişi karşısında geri adım atmak zorunda kaldı ve nihayetinde ateşkes sağlandı. Ateşkese rağmen durumun bu kadar basit algılanmaması gerektiği inancındayım" diyen Gazeteci Fehim Işık, Haseke saldırısının arka planı olduğunu söyleyerek şunları söylüyor: "Kapalı kapılar ardında görüşen Türkiye, İran ve Suriye'nin ortak aklinin olduğu inancındayım. Bir dönemdir bu üç devletin görüştüğü ve Ortadoğu'da Güney Kürdistan'ın bağımsızlık meselesi de dâhil Kürtlerin kendilerini özgürce yönetebilecekleri statüsel oluşumların engellenmesi konusunda görüş birliğine vardıklarını biliyoruz. Esad, Haseke'de bunun nasıl olabileceğini denemek istedi. Nihayetinde geri adım atmak zorunda kaldı. Ancak bu durumun, Türkiye, İran ve Suriye arasındaki Kürd karşıtlığı güçlendikçe yeniden deneneceğini, yansımalarının Kürdistan'ın diğer parçalarına da olabileceğini unutmamak gerekir."

'ABD, YPG'ye sahada hat çiziyor'

Gazeteci Ferhat Aktaş ise, YPG'nin Fırat'ın doğusuna geri çekilmesinin Rakka Operasyonu'na hazırlık amaçlı olduğunu dikkat çekerken, pratikte bunun YPG'nin Afrin'e koridor açma hedefinden vazgeçmesi anlamına geldiğini, YPG'nin toplumsal karşılığının olmadığını Rakka gibi zorlu bir alana saplanması hususunda ikna edilmesinin kolay olmayacağını yorumunu yapıyor. "SDG-YPG'nin Afrin'e koridor açma hedefi Cerablus'tan Afrin'e kadar bölgenin etno-politik yapısı gereği nasıl farazi bir hedefse, aynı şekilde Rakka'yı IŞİD'ten alması da bir o kadar farazidir" diyen Aktaş şöyle devam ediyor: "Doğal sınırlarına çekilmesi dışında ABD ile kurduğu ilişkinin sınırları bu gelişmeyle bir kez daha görülüyor. ABD sahada bağlantılı olduğu YPG'ye had çiziyor, onun için bölgeyle ilgili devletlerle karşı karşıya gelmeyeceğini söylüyor. Cerablus'un devir teslim töreniyle alınması orasıyla sınırlı bir hamle gibi görülüyor. Al-Ra'i, Arima, Menbic, Bab'i içine alan bir yayılım hedeflendiği aşıkâr. Elbette sahadaki durum bu planın sahibi Türkiye'yi içinden çıkılması zor bir kapana sıkıştırabilir, YPG faktörü olsun veya olmasın Ankara'daki hesaplar Halep kırsalına uymayabilir."

ABD ile SDG-YPG ilişkisine değinen Ferhat Aktaş yakın gelecekte olacıklara dair de şöyle diyor: "Kısa bir süre önce ABD'nin B Planı kapsamında Haseke merkezinde Suriye ordusuna bağlı NDF güçlerine saldırın, kent merkezinin büyük kısmını ele geçiren YPG'nin fazlasıyla angaje olduğu ABD'nin askeri doktrinine rağmen saf değiştirmesi mümkün görünmüyor. YPG, ondan istenenleri ayak sürürerek bile olsa yerine getirecektir."

Antep'in IŞİD'le imtihanı

Dilan Almaz

Seleni örgütler 2000'li yıllarla birlikte Ortadoğu'da hızlı bir örgütlenmeye gittiler. Suriye'de yaşanan savaşla birlikte Türkiye'ye de sıçrayan IŞİD problemi ortaya çıktı. Öyle ki IŞİD Türkiye'de de ciddi bir örgütlenme ağı kurdu. Türkiye'nin Suriye ile uzun sınırlarının IŞİD denetimine girmesi örgütün Türkiye'de rahatlıkla faaliyet yürütmesine neden oldu. Devletlerin bölgesel çıkarları, dış politikadaki çıkmazları deyim yerinde ise bu örgütün değişimine su taşıdı. Örgüt, Türkiye üzerinden geçirdiği elemanları ile Avrupa ülkelerinin merkezlerinde katliamlar yaptı. Türkiye'de ise Suruç, Antep ve Ankara patlamaları dışında yapmış olduğu katliamları istlendi. Üstlenmediği saldırılarda da gerek canlı bomba olarak kullanılan gerekse de saldırı taktiği açısından bakıldığında tüm emareler IŞİD'i gösteriyor.

Neden Antep?

Sınır kenti olan yerler için ise bu örgüt daha fazla tehlike arz ediyor. Çünkü IŞİD dünyaya açılmak için bu kentleri kullanıyor ve örgüte katılacak elemanların bu kentlerden Suriye'ye geçişini sağlıyor. Durum böyle iken sınır kenti olması münasebetiyle Urfa, Kilis ve Antep, dini hassasiyetlerinin istismar edilmesiyse de Adiyaman IŞİD'in örgütlenme ağının hedeflediği iller. Canlı bomba yelekerin Antep'te ürettiği yönündeki iddialar ise zihinerleri bir hayli kuralamakta. Ayrıca Antep'te örgüte ait hücre evi olduğu iddia edilen evlere yapılan polis operasyonlarında patlamalar meydana gelmiştir.

Kümler hedef alan eylemlere ağırlık veren IŞİD, son olarak Antep'te sokak düğününe canlı bomba saldırısında bulundu. Cizreli bir ailenin düğününe yapışan saldırıda çoğu çocuk 59 insan yaşamını yitirdi. Öte yandan IŞİD'in Antep Emiri diye bilinen Yunus Durmaz'ın notlarının arasında bir düğüne

saldırı yapılacağı dair emarelere rastlanılmış, örgütün birçok eylemin kararlarının Antep'teki hücre evlerinden alındığı iddia edilmişti. BasHaber olarak, IŞİD'in Antep ve Adiyaman'ı örgütlenme merkezi olarak kullanıp, hedef haline getirmesini HDP Milletvekili Celal Doğan, Mazlum-Der Antep Şube Başkanı Av. Sabri Sayan ve Gazeteci Kemal Göktaş ile konuştuk.

'Güvenlik bürokrasisi IŞİD'i tolere etti'

Antep'in sınır kenti olması IŞİD'in bu kentte örgütlenmesini kolaylaştırdığını söyleyen Kemal Göktaş, örgütün Antep'in önemli bir üs olarak gördüğünü belirtti. IŞİD'in hücre evlerinin olduğu kentlerde güvenlik bürokrasisinin de zafiyetinin olduğunu belirten Göktaş, "Antep yıllardan beri IŞİD için önemli bir üstü. Öyle ki IŞİD mahallelerinden söz edilmeye başlanmıştı. Ve bir anlamda bu tür örgütler için deniz balık benzetmesi yapılır. Burada da uyanık bir deniz bulmuşlardı ve o denize de müdahale edilmemiştir" dedi. Kentin göç almasının böylesi örgütlenmelere alan açtığını ancak bununla önlenilebileceğini vurgulayan Göktaş, şunları söyledi: "Somut eylem istihbaratları anlamında çok ciddi eksiklikler olduğu ortada. Malzeme depoları var. Hatta IŞİD bölgelerine geçmek isteyenler havayolu ile Antep'e oradan da karayolu ile anahtıkları kaçakçılar ile sınırdan geçiriliyor. Onların getirdiği yükler Antep'te depolanıyor. Devletin gözü önünde böylesi bir planlama yapmak ciddi bir zafiyet demektir. Bu zafiyet IŞİD'in Antep'te güçlenmesinin önünü açmıştır." IŞİD'in zaman zaman yarı legal bir

görünüm sergilediğini hatırlatan Göktaş, şöyle devam etti: "Yani düğün konvoyundaki bayraklardan tutun da Paris'teki saldırıyı kutlamak gibi görüntüler yansıdı. Halkı orada harekete geçirecek durum devletin tutumudur. IŞİD uzun bir süre Suriye'deki genel muhalefetin içinde olmasını kullandı. Türkiye'deki güvenlik bürokrasisi uzun süre bu tarz muhalif, cihatçı örgütlere tolerans gösterdi. IŞİD'te bunu fırsat bilerek örgütlendi. Gelinen aşamada durum farklı artık. Bunun nasıl olduğunu gidip somut alanda görmek gerekir."

'Mahalleleri kontrol ettikleri iddiası asılsız'

Mazlum-Der Antep Şube Başkanı Av. Sabri Sayan, IŞİD'in kentte kimi mahalleleri kontrol altına aldığı yönündeki iddiaların asılsız olduğunu belirterek, kentlin sınıra yakın olmasının bu tarz örgütlenmeye açık kılmadığını belirtti. Sayan, bu örgütün Konya gibi kentlerde de oldukça güçlü olduğunu hatırlatarak, "Konya İç Anadolu ortasında bir şehir. Sınır kenti falan da değil ama bu yapı orada da güçlü. Tabi Antep'in sınır kenti olması etki ediyor. Fakat tek başına bir neden değil. Evet, Antep'te çok fazlalar, örgütler. Ama kontrol ettikleri mahalle falan yok. Zaten daha çok varoş kesim dediğimiz mahallelerde örgütlenmişler. Antep'ten Kilis'e oradan da Suriye'ye elemanlar gönderiliyor. Dünyanın farklı ülkelerinden Antep'e geliyorlar oradan da kaçakçılar aracılığıyla IŞİD'e katılmaya çalışıyorlar.

Antep'teki hücreler mi saldırıları örgütüyor?

Antep'in gelişmiş bir kent olması ve sınırda olması hasebiyle IŞİD'in buralarda daha yoğun örgütlendiğinin altını çizen HDP Milletvekili Celal Doğan, "Antep ile Halep sınır şehirler. Uzun süre Türkiye IŞİD'i terör örgütü olarak kabul etmedi o yüzden de örgüt en rahat hareket etme

alanı olarak Antep'i buldu" dedi. Halkın dini inançlarının da kullanıldığını savunan Doğan, "Antep, Urfa, Adiyaman, Maraş civarı, kırsal kesimler, şehirlerin varoş mahalleleri IŞİD'e eğilim açısından muhafazakar yapıdaki insanların yoğunlukta olduğu bir yer. Bu nedenle oralarda yaşayan insanları kullanabiliyorlar" diye ifade etti.

Antep'teki hücrelerin İstanbul ve Ankara'daki yapıları yöneten hücreler olduğunu ileri süren Doğan, O nedenle Antep'teki örgütün ağırlığı Türkiye'deki diğer bütün illerden daha ilerde. Sosyolojik tabanı var, ekonomik tabanı var. Öyle ki Ankara patlamasında olduğu gibi birçok patlamayı Antep'teki hücreler örgütüyor" dedi. Bu durumun tehlike arz ettiğinin altını çizen Doğan, örgütlenmelerinin sadece varoşlarla sınırlı kalmayabileceğini söyledi. Sorunu çözmek için yaşanan olayların ciddiye alınması gerektiğini belirten Doğan, "Antep'teki olay ciddiye alınmadığı müddetçe çok daha büyük olaylara gebe maalesef. Yani sadece sınır değil sınıra bakış önemli" diye kaydetti.

IŞİD'e bakış sorunu

Türkiye'nin uzun süre IŞİD'i "terör örgütü" olarak görmemesini eleştiren Doğan, "Mahallenin yarımam çocukları olarak bakıldı ve bu nedenle işin zaafi oradan başlıyor" şeklinde ifade etti. IŞİD'in Suriye'de sıkışması halinde tehlikenin azalacağını belirten Doğan, şunları ekledi: "Sınırın çok büyük bir boyutta kapatılması önemli belki Antep'i, Kilis'i, Karkamış'ı tehlikenin önleyecek en büyük tedbirlerden birisidir. Ama bu işin bir başka boyutu var bunun aslında bir siyasi malzeme yapılmaması gerekiyor. Niye burada duruma geldi? Durup dururken Suriye'ye bulaşmanın nedeni neydi? Devlet adamlarının birinci vazifesi savaş sokmamaktır ama sanki savaş girmek için canhıraş bir hevesimiz var bu ilerde çok büyük sorunlara mal olur." Öte yandan konuya dair ulaşmaya çalıştığımız AK Parti Antep ve bölge milletvekilleri ve il başkanları "Bilgimiz yok, konuşmak istemiyoruz" şeklinde cevaplar verdi.

Sami Solmaz: Dijital fotoğraf kapitalist tüketimdir

Çimen Gümüş

“İyi fotoğraf derdi olan fotoğrafçıdır. Bir şey anlatabiliyorsa, bir şey yol açabiliyorsa, ya da bir şeyi çözebiliyorsa iyi fotoğrafçıdır” diyerek yaptığı sanatı tanımlıyor fotoğraf sanatçısı Sami Solmaz.

Yönetmen-yazar-fotoğrafçı Sami Solmaz'ın uzun yıllardır yaptığı fotoğraf, belgesel ve kitap çalışmalarıyla, görülme-yeni ve duyulmayı gözler önüne seriyor. Çok sayıda fotoğraf sergisine imza atan sanatçının ayrıca belgesel filmleri ve İran'da Zerdestilerin arasında 6 yıl boyunca kalarak yazdığı "Ateşe tapmayanlar" isimli bir de kitabı bulunuyor. Aynı zamanda uzun yıllardır gazetecilik yapan sanatçı bütün bu yoğunluğun içinde haber yapma işini de bırakmış değil.

Diyarbakır Silvan'da başlayan hikayesi, 1979 yılında Haydarpaşa Lisesi ve ardından üniversite yılları ile devam eder. Üniversiteyi terk eden Solmaz, fotoğraf ile tanışır ve ardından foto muhabirlik ve reklam fotoğrafçılığı yapar. Solmaz'ın kendi ifadesiyle fotoğrafçılığa başlaması 'çok garip' olur. Tesadüfen satın aldığı fotoğraf makinesiyle bir haftalığına tatile gider, 6 ay sonra dönüşüne artık fotoğrafçıdır.

Çok sayıda sergisi de bulunan Solmaz, siyah beyaz negatifer kullanarak, analog makineyle fotoğraflar çekiyor. Fotoğrafın kendisi için bir ifade aracı olduğunu belirten sanatçı Solmaz, "Kendimi ifade ediyorum. Anarko komünist bir adamım ve de Kürdüm." Öncelikli olarak benim derdim Kürdistan ve derdimi en iyi ifade edebildiğim biçimde fotoğraf ve belgesel film" diyor. Fotoğrafçı olarak iyi fotoğraf ve fotoğrafçıyı tanımlayan Solmaz, "Derdin olan, bir şey anlatan, bir şey yol açabilen, bir şeyi çözebilene fotoğraf iyidir" diye devam ediyor.

Teknolojinin gelişmesi ve peşi sıra sosyal medyanın gelişmesiyle birlikte ortaya çıkan görüntü kirliliğinin birçok alanda olduğu gibi fotoğrafta da anlam yitimine yol açtığını belirten Solmaz, "Önceki zamanları düşündüğümde, mesela 1960'lı yıllarda, gazete ve dergilerden başka bir şey yok, ama tek bir kare fotoğraf bir Vietnam savaşının bitmesini sağlayabiliyordu. Ya da internetin bu kadar yaygın olmadığı zamanlarda, bir tek video görüntüsü savaşın bitmesini sağlayabiliyordu. Şimdi herkesin cep telefonu var. Onunla her gün insanlar milyarlarca görüntü, fotoğraf çekiyor. Ve bu da bence ciddi bir anlam yitimini yol açıyor. Fotoğrafın da bir anlamı yok artık" dedi.

İşık duygusu

"Fotoğraf, enbesil bir insana bile teknik olarak 3 saatte öğretililecek bir şeydir. Öğretilmeyecek tek şey ışık duygusudur o da insanın kendi içinde olmalı" diye devam eden Solmaz, geçmişte çekilen fotoğrafların bugünlüklere oranla çok daha iyi olduğunu altını çiziyor. Solmaz, şöyle devam ediyor: "Çünkü bir sürü uğraşla üretilen fotoğraflardır. Camın üstüne sürülen kimyasallarla, 10-15 dakika pozlayarak, sonra onu kimyasallarla karanlık oda da çözerek bir şey yaratılıyor. Şimdi ise sadece bastıyorsun, birazcık da photoshop biliyorsan, herkes bilgisayara ve o tür teknolojileri biliyorsa o tür programları da çok kolay çözebiliyor. Ama anlamıyor. Fotoğrafta bir anlam olmalı."

Günümüz toplumunun anlamdan kopan, derinliği yaratamayan durumunun sadece fotoğraf alanında değil, birçok sanata alanında olduğunu kaydeden Solmaz, "Kapitalizmin tüketim toplumu yaratmak amacıyla, öğretmiş ve üretmiş olduğu bir biçimdir dijital fotoğraf. Ama bunun Batı'daki algısı daha farklıdır. Bizim gibi ülkelerdeki veya Uzakdoğu'daki algısı daha farklıdır. Hele bizim gibi ülkelerde her ölüme gelen her fotoğraf makinesini eline alan kendini fotoğrafçı sayabiliyor. Bakıldığında milyon tane bilmem ne fotoğrafı var. Bunu sosyal medyada veya başka yerlerde görebilirsin. İki ay fotoğraf kursuna gidip, fotoğrafçı olan tonlarca insan var" dedi.

Doğu ile Batı arasında büyük fark

Fotoğrafa yaklaşım konusunda Batı ile

Doğu arasında büyük fark olduğunu altını çizen Solmaz, "Batı'daki algı başka türdür. Oradakiler de dijital makine kullanıyor. Ama fotoğrafçı olmak için kullanmıyor. Daha iyi fotoğraf çekmek için tatil fotoğrafı çekmek için kullanıyor. Burada bir hadsizlik de söz konusu. Özellikle bu ülke için söylüyorum bunu. Türkiye'de herkes her şeyi biliyor zaten. Onlara bir şey anlatamazsın. Onlar her şeyi bilir. Ne kitap okurlar, ne gazete okurlar, ne de başka bir şey. Ama Facebook'ta duyduğu bir şey üzerinden seninle kavga da edebilir. Onlar her şeyi biliyor zaten o yüzden önemli değil. Makineye nasıl basılacağını öğrendi mi dünyanın en iyi fotoğrafçısıdır. Batı'daki algı öyle değil. Onlar çok ciddi emek harcayarak öğreniyorlar" diye konuştu.

'Mesele deklanşöre bastığın andır'

Fotoğrafa sanat gözüyle bakmadığını kendisi için sadece ifade aracı anlamına geldiğini kaydeden Solmaz, kendisini ise "sadece iyi fotoğraf çekiyorum" şeklinde tanımlıyor. Sanatın ciddi emeğe ve üretime dayalı bir yaratım süreci olduğunu sözlerine ekleyen Solmaz, "Mesele resim, heykel, bunlar tamamen senin yaratımındır ve sanattır. Fotoğrafta ise kullandığın bir araç var. Diğerlerinde, sen belki hiçbir zaman gerçek olmayacak bir şeyi tahayyül edebilirsin ve yaratabilirsin, ancak fotoğrafta yaratamazsın, sadece var olanı çekersin. Fotoğrafın farkı şu, var olanı çekerken kendi anlamını nasıl oraya taşıyabilirsin. Bu da deklanşöre bastığın an ile ilintilidir. Bir saniye sonra bastığından

çok farklı bir anlam elde edebilirsin, bir saniye önce bastığında çok farklı bir anlam elde edebilirsin. Bu da senin ustalığındır. Ya da senin yaşamı nasıl gördüğün ve nasıl göstermek istediğinle alakalı bir şeydir" ifadelerini kullandı.

'Fotoğrafın derdi olmalı'

Fotoğrafın ve fotoğrafçının "bir derdi olması" gerektiğinin altını çizen Solmaz, iyi fotoğraf ve fotoğrafçıyı ise şöyle ifade ediyor: "Benim için bir tane fotoğrafçı vardır. O da Sebastiao Salgado'dur. Hani hep anlatmaya çalıştığım bir derdinin olması gerek. Uzakdoğu'da bir yerde, bir altın madeninde gidiyor aylarca fotoğraflar çekiyor. Ve öyle fotoğraflar çekiyor ki bir süre sonra o altın madeni kapanmak zorunda kalıyor. Bir amacı olan fotoğraf ve fotoğrafçıdan söz ediyorum. Çünkü insan haklarının tamamen dipte olduğu bir madende aylarca fotoğraf çekiyor. Yüzlerce insan ölüyor orda. Ve o fotoğraflar yayımlandıktan kısa bir süre sonra o maden dünyanın baskısıyla kapanmak zorunda kalıyor. İki-üç yıl gibi bir süre rehabilitate edildikten sonra madeni iyileştiriyorlar ondan sonra tekrar açabiliyorlar. Bu iyi fotoğrafçı, fotoğrafları da iyi fotoğrafçıdır."

Ben de Büyükkada'ya giderek faytoncuları çektim. Faytoncuların yaşadıkları yerlerde üç ay kaldım. Ve de analog çektim. Çalışmaların sırasında dönemin AKP'li belediye başkanı, halkla ilişkiler müdürünü bana gönderdi. Kahve içmeye çağırdı. Bana, 'Sami bey, adamızın çok güzel yerleri var. Siz sadece burayı çekiyorsunuz' gibi şeyler söylediler. 'Biz size yardım edelim başka yerleri de çekin' dediler. Ben orayı bitirdim ondan sonra bir iki yerde yayınladım o fotoğrafları. O dönem İstanbul Büyükşehir Belediyesi ile faytoncular arasında bir çekişme vardı. Askeri şartlar öne sürülüyordu. Sözleşmeleri okudum. Çok kötüydü. Ondaki büyükşehir belediyesi geri adım attı. Ve onlar yeni atılırlarına geçtiler. Benim için anlamı bu."

Diyarbakırlı Kürd bir fotoğrafçı olan Yönetmen-yazar-fotoğrafçı Sami Solmaz, bir Kürd fotoğrafçı olarak gittiği Kürdistan'da aylarca kalarak çektiği fotoğrafları da sergiliyor. Solmaz, "Kürd bir fotoğrafçı olarak ülkenizi yansıtabiliyor musunuz" sorusuna şu yanıtı veriyor: "Evet, çünkü Kürdüm, üstelik de yaralı bir Kürdüm." Solmaz, Kürd olmayan fotoğrafçılarla bölgeyi yansıtmadaki farklılıkları ile ilgili ise, "O sadece ona gösterileni, ya da kendi yüklendiğini görür. Ben orda doğdum ve yaralıyım da. Ve ben her yere girebilirim. Her evin içine girebilirim. Ki girebiliyorum da. Çünkü orda doğdum büyüdüm. Oradan biriyim. Evim orası. Benim gördüğüm sadece görünen yüzü değildir. Ama dışarıdan göinen gösterilenin dışında başka bir şey gömen şans yok. Dedim ya orası benim evim" dedi.

Nano da ne?

Çaçan Amedi

Yeniden söz ederek başladığımız yazımıza yeniden ne kastettiğimizi irdeleyerek devam ediyor. Yenilerin bazıları eskisinden o kadar farklı ki; yeni demek bile bir anlamda eskiye işaret ettiğinden yetersiz kalabiliyor. Nano-teknoloji de bu kavramlardan biri. Yeni dünyanın temel taşı olabilecek büyük değişimlerin yaşanabileceği bir alanda ciddi bir teknoloji ve bilgi faaliyeti aslında. Nano gelişmelerin bir ucunda tıp, diğer ucunda ise robot teknolojileri, bir yönünde inşaat sektörü olmakla birlikte diğer yönünde kozmetik sektörü var. Çok farklı alanları etkileyebilecek belki de bir devrimin eşiğindeyiz.

Nano-teknoloji nedir?

Nano, Yunanca "küçük" anlamına geliyor. Bugünkü kullanımı itibarıyla metrenin milyarda birini tarif ediyor. Nano parçacıklarla uğraşma fikri 1960'lı yıllarda ortaya çıkmış ve 1990'lı yıllarda üzerinde araştırma yapılmaya başlanmış bir konu. Şimdilerde durum biraz daha farklı bir hal almış. Yapılan bir araştırmaya göre dünya üzerinde yaşayan insanların % 29'unun ancak haberdar olduğu bu kavrama, günümüzde "nano-teknoloji nedir" sorusuyla başlamak galiba en doğrusu. Soruya Osmangazi Üniversitesi'nden Prof. Muammer Kaya, The Royal Society'de yayımlanan bir makalesinde "ultra ince/küçük parçaların/malzeme kullanım bilimidir" diye cevap veriyor aynı yazıda Kaya, devamında ise; "Nano-bilimi malzemelerin büyük ölçekteki özelliklerinden farklı olarak malzemeleri atomik, moleküler ve makro moleküler ölçekte inceler ve manipüle eder" bilgisini veriyor.

Dünyada ve Türkiye'de Ar-Ge kaynakları açısından durum?

Sabancı Üniversitesi'nden Dr. Volkan Özgür'ün aktardıklarına bakıldığında 2010 verilerine göre bu alana dünyada 2000 yılından beri 70 milyar USD AR-GE kaynağı aktarılmış durumda. Sadece ABD'nin aktardığı kaynak ise 12 milyar doları buluyor. Avrupa Birliği ise 7. Çerçeve Programı'nda malzeme bilimi ve nano-teknolojiyi öncelikli alanlar arasına aldığından 2010'dan itibaren araştırmalar için 6 yıl sürede 4.8 milyar EUR kaynak ayırmaya düşünüyor. Toplamda ABD % 25, Japonya, Çin, Rusya, Fransa ve İngiltere toplam araştırmalarının diğer % 70'ine sahip için dünyanın geri kalanı ise AR-GE olarak sadece yapılan yatırımın % 5'ini oluşturuyor.

Amma Güney Kore, 2001 yılında çıkardığı Nano-teknoloji Teşvik Yasası ile nano-teknoloji araştırmaları için 4 milyar USD kaynak ve 2015 yılına kadar 20.000 nano-teknoloji uzmanı yetiştirmeyi planlıyor. Ülkemiz açısından bakıldığında ise AR-GE kaynakları açısından durum henüz milyon dolarlar seviyesini aşmamış (200 milyon USD civarında) ve bu alanda çalışan sadece 1200 uzmanımız var. Türkiye'de ODTÜ, İTÜ, Hacettepe gibi devlet üniversitelerinin Sabancı, Koç ve Bilkent gibi de özel üniversitelerin başını çektiği 19 araştırma enstitüsü ve merkez var. Özellikle sanayi işbirliği ayağı özel sektör üzerinden şekilleniyor. Hacettepe Üniversitesi'nde daha çok sağlık alanında nano-teknoloji çalışmaları yapılırken diğer üniversitelerde yapı sektöründen güvenlik sektörüne daha geniş bir yelpazede çalışmalar görülüyor.

Peki nano-teknolojiye dünyada niye bu kadar yatırım yapılıyor? Bilkent Ulusal Nano-teknoloji Merkezi'nden Doç. Dr. Ahmet Oral'ın verdiği yanıt şu; "Çalışmaların yeni ürünler yaratıp gelir ve zenginlik sağlayacağı düşünüyor. Tahminler ABD'de nano-teknolojik ürünler sayesinde 2015 yılında 1 trilyon dolardan fazla bir endüstri yaratılmasını öngörüyor."

Bilkent Ulusal Nano-teknoloji Araştırma Merkezi (UNAM)'dan Yr. Doç. Mehmet Baykara ise nanotekniye.net'te yayımlanan röportajında Türkiye için en önemli meselenin "halihazırda yurt dışından bulunan başarılı araştırmacılarımızı çeşitli teşviklerle Türkiye'ye çekebilmek" olduğunu belirtiyor. Nano-teknolojinin yaşamımıza şu ana kadar olan katkılarını genelde boyacı, gıda, tekstil, kozmetik gibi sektörlerde pasif nanoparçacıklar vasıtasıyla olduğunu dile getiren Baykara "İleride nano-teknolojinin daha fonksiyonel olarak kullanıldığı uygulamaların, özellikle yenidünya da sadece pazar olmak isteniyorsa elimizi çabuk tutmalıyız. Siyaset kadar bilgi etkileyen hatta çok daha yaşamsal diğer gerçeklerimiz budur.

nin gelecekte sanayi devrimine benzer çapta bir devrime yol açıp açmayacağını kestirmek henüz çok zor diyen Baykara, "Ancak günlük yaşamımıza olan etkisinin önümüzdeki yıllarda hissedilir derecede artacağından şüphem yok" tespitinde bulunuyor.

Prof. Muammer Kaya ise, "Nano-teknolojiye olan malzemelerin kullanımının hızla artacağı tahmin edilmektedir" diyor. Kaya adı geçen çalışmada, "Nano malzemeler yapısal uygulamalar (seramik, katalizör, kompozit malzeme, kaplama, ince filmler, tozlar) vücut bakım ürünleri (makyaj malzemeleri yapımında), elektronik parçalar (nano-elektronikler, organik ışık yayan diotlar, algılayıcılar, optik-elektronik malzeme yapımında), biyo-teknolojide/tıpta (hedef ilaç ve biyoalgılayıcı yapımında) ve çevre korumada (nanofiltrasyon ve membran filtrasyonda) kullanılacaktır" diye ekliyor Kaya. "Gelişmiş devletler nano-teknoloji konusunda AR-GE çalışmalarına büyük önem vermekte ve kaynak ayırmaktadır. Ülkemizin de bu konuda geride kalmamasına yarar vardır" temennilerini belirtiyor.

Sonuç olarak, Nano-teknolojik gelişmelerin kısa zamanda dünyada bilinen tüm mekanik üretim anlayışını ortadan kaldıracığı ve şimdilerde ise yepyeni mesleklerin doğmasına yol açacağı, bilim dünyasında ortak bir kanaate dönüştürmüştür. Birçok kişi ve ileri ülke için, yeni bir çağa, yeni bir teknolojik üretkenlik dönemine girdiğimiz kesin. Sanayi devrimini ıskalamış, bilgi toplumu olma treninin son vagonlarına yetişmeye çalışan bir ülke olarak biz, nano trenini, bilgisayar yazılım trenini kaçırmamalıyız. Sabancı gurubunun 15 Ağustos 2016'da açtığı "Kompozit Teknolojileri Mükemmeliyet Merkezi" gibi merkezlerin, konuya ilgi duyan araştırmacılarımızın sayısını hızla çoğaltmalıyız. Yenidünya da sadece pazar olmak isteniyorsa elimizi çabuk tutmalıyız. Siyaset kadar bilgi etkileyen hatta çok daha yaşamsal diğer gerçeklerimiz budur.

Akropolis'i işgal eden kadınlar

SENNUR BAYBUĞA

Atina ve Sparta devletleri, MÖ. 411 yılında başlayan ve yıllarca süren bir güç savaşına girerler. Bu savaşlar Atina'lı Perikles'in halkına kısa sürede biteceği vadine rağmen 27 yıl sürer ve bu uzun savaşın sonunda Atina o kadar güç kaybeder ki, demokrasi bile bir zaman sonra ortadan kalkacaktır. Demokrasilerin siyasetinde değişiklikler olmuş ve Atina Meclisi'nde acele kararların alınabilmesi için 10 kişilik Danışmanlar Kurulu oluşturulmuştur. Şehir ve halk meclislerinin yetkileri daraltılmış ve oligarşiye doğru hızla yol almaya başlanmıştır. Ülke olağanüstü kurulun kararnameleleriyle yönetilmektedir. Sparta'nın bir yandan Atina'yı tekrar kuşatması ile de Atinalı subaylar, sürgün Atinalı aristokrat Alkibiades ile görüşürler. Alkibiades, demokratları tutmasına rağmen, subaylara Atina'ya döndüğü takdirde Perslerle aralarını bulacağını söyler, aslında muradı demokrasinin tekrar tesisi ve oligarşik yönetime son vermektir. Bunu başarır da zaten sonrasında. Yıllar yıllar süren, doğan çocukların koca kızlar ve erkeklerle döndüğü ve fakat babaların ortada olmadığı bu anlamsız savaşlar, Atina kadınlarının canına yetmiştir. Aristophanes oturur ve acıklı olan bu durumu bir komediya yazarak ölümsüştür. MÖ. 411 yılında ilk kez oynandığı sanılan Lysistrata oyunu böyle bir zamanda ortaya çıkmıştır. Tarihin bilinen ilk savaşı karşıtı tiyatro eseridir.

Kocalarının dönüşünü beklemekten yorulan kadınlar, bir araya gelirler ve bir takım kararlar alırlar. Önce savaşı bitirene kadar erkeklerle seks yapmayacak ve yataklarını ayıracaktırlar. Lysistrata'nın aklına gelen bu formül istedikleri sonuca kadınlara götürmeyince de yine Lysistrata'nın önerisi ile Akropolis'i ele geçirmeyi ve Parthenon'da saklanan devlet hazinesini ele geçireceklerdir. Bu şekilde Atina'nın ekonomik gücünü bitirecekler ve savaşı sonlandıracaktırlar. Sadece Atina'nın kadınlar değil, Sparta'dan gelen Lampito ve diğer devletlerin kadınları da bu ittifakın içinde bulunmaktadırlar. Özellikle Sparta'dan gelenler bu planlara önce itiraz etse de sonrasında, öneri tüm kadınlar tarafından kabul görülür ve plan uygulamaya konulur.

Ülkenin yaşlı kadınları olan Akropolis'i ele geçirirler. Genç erkekler savaştadır ve yaşlı erkekler Akropolis'i almak için yaşlı kadanlara karşı hücumla geçerler. Yaşlı kadınlar erkeklerin üzerine kovalarla sular dökererek onları geri püskürtürler. Bu arada Lysistrata ve beraberindeki genç kadınlar da Akropolis'i işgal ederler. Atina devletinin Akropolis'i işgal altındadır ve hazinelerine de el konulmuştur. Ve üstelik kadınlar kendileri ile yatmamaktadır. Erkekler zor durumdadır, devlet şebeye dönmüştür. Kadınlar evlerine dönmemekte, çocuklar, bebeler dedeleri ile şehirde pislik içinde yüzmektedirler. Savaşı isteyenler genç erkeklerden çok, yaşlı yönetici erkek kadrosudur. İktidarlarını kaybeden ya da kaybetme riski taşıyan bu erkekler, oyun içinde yapılan kurgu ile rezil edilirler ve Aristofanes bir nevi bunları rezil rüsva ederek oyunu bitirir sonunda. Çoğu kadın düşmanıdır ve kadınları ciddiye almamaktadırlar. Onların direnişi ile biten savaş yaşlı yönetici kadrosunu ölümden beter hale getirmektedir. Oyun içindeki yaşlı kadınlar ise, cinsellik konusunda itiraz eden genç kadınlara göre daha güçlü, kararlı ve cesurdurlar. Yaşlı kadınlar nedense oyun içinde üst tabakadan erkekler, alt tabakanın yönetici olmuşlarından çekmiştir. Atina ve Sparta'nın kadın liderleri ise, güçlü, yarı erkek, yarı kadını tiplerden seçilmiştir ve bu kabalığın tümü ile baş edebilecek durumdadırlar.

Sparta'lı kadınlar da benzer eziletleri oradaki erkeklerle çekirmektedirler, bir zaman sonra Sparta, Atina'ya bir elçi gönderir. Ülkesinin barış ve ateskes talebini Atina'ya bildirir. Lysistrata'nın attığı nutuklar ve fırçaları sonrası iki taraf arasında barış tesis edilir ve Akropolis'te büyük bir barış şöleni düzenlenir. Bu şölen Akropolis'te hala bizim kendisine iştirakimizi bekliyor.

Diljen Ronî:

Müziyenler kendini gözden geçirmeli

Müziyen Diljen Ronî'nin müziğe ilgisi çocuk yaşlarda, henüz 11-12 yaşlarında iken başlamış. Fakat belki de pek çok kişinin henüz başlamadan heveslerinin kırılmasına neden olan ekonomik nedenlerden dolayı Ronî de müzik yolculuğuna geç başlamış. İnce eleyip sık dokuyan biri Diljen Ronî. Müziğinde hemen göze çarpıyor bu özelliği. "Bu ömre kaç albüm daha sığdırabilirim bilemiyorum" diyor ve ekliyor, "Çok fazla tüketmek de istemiyorum. Her şey tane tane ve profesyonel olsun istiyorum." Ronî, geleneksel Kürd tınları ile batı müziğini başarılı bir şekilde harmanlayan usta ellerden biri. Bir insan hangi dilde âşık olursa, o dilin sanatına ilgi göstereceğini söylüyor Ronî ve "çoğumuz artık resmi dille aşk yaşıyoruz" diye ekliyor. Müziyen Diljen Ronî ile müziği ve müziğini konuştuk.

Mustafa Ergün

Müzikte özgün bir tarz yarattınız ve şarkılarınız duyulduğunda imzanız kendini hemen ele veriyor. Diljen Ronî müziği nasıl oluştu?

Öncelikle bizim coğrafyada yaşayan herkesin az çok anlayabildiği ve birebir yaşadığı bazı acılar var. Belki bu acılar, yokluk ve imkânsızlıklar benim müzikal kimliğime yansdı. Her zaman yüreğimden gelen ezgileri sözlerle harmanlayarak o anın duygusuyla şarkı yaptım ve bunları kaydettim. Şarkılarımda hep bir hüznün vardır. Ben de bu hüznü seviyorum. Melankoli değil, ruhun arınması gibi düşünebiliriz. Bir yandan Cizre-Botan gelenekleri bir yandan da modern batı tınları. İkisi arasında gidip gelmekteydim. Özellikle ilk albümümde bunun yansımalarını görebilirsiniz. Aslında ikinci albümde de bu harman var. Bir yandan çocukluğumun geleneksel melodileri bir yandan batıdan gelen saksafon ve elektro-gitar ezgileri. İkisi bende bir bütün oldu. Awirên Esmeran şarkısı buna bence en iyi örnektir.

Kürd müziğinde son yıllarda bir durgunluk olduğu göze çarpıyor, sizce de öyle mi, neden?

Kürdçe yapılan bir müziğin siyasal gelişmelerden etkilenmesi oldukça normaldir. Kürd coğrafyasında yüzyıllardır süregelen savaşlar, çatışmalar, yasaklar hepsinin ayrı ayrı etkisi vardır. Ama en etkili belki de asimilasyondur. Bir insan âşık olduğunda hangi dille âşık olur ya da âşkını nasıl ifade eder? Kendi anadili ile mi yoksa yaşadığı ülkenin resmi dili ile mi? Bu sorunun cevabı müzik kalitesini, gelişimini etkiler. Çoğumuz artık resmi dille aşk yaşıyoruz. Bir müziğin gelişmesi için dinlenilmesi ve dinlenirken anlaşılması ve paylaşılması gereklidir. Duygularımıza da cevap vermelidir elbette. Ana damarlardan bir tanesi bu sorunlardan dolayı yeterince ilgi görmüyor ve hak ettiği noktaya ulaşamıyor.

Sanırım siyasetin de bununla ilgisi var, yanılıyor muyum?

Siyasal gündem de diğer bir sorun. Bir yerlerde bombalar patlıyorken kimse müziği konuşmaz, müzik yapamaz. Yapsa bile ya siyasi olacak ya da yoğun bir karalama eleştiriyeye

maruz kalacaksınız. Bu da müzik gelişiminin önünde bir engel. Bu durgunluğu buna bağlamak da mümkün. Son bir yönü var ki o da ekonomik nedenler. Kürdçe müzik piyasasının ele avuca sığacak bir pazarının olmamasıdır. Konser alanı mesela. Hep siyasi mitinglerde ya da Newroz alanlarında buluşabiliyor sanatçı ile halk. Bununla ilgili haklı bir sürü gerekçe var elbette. Ama Çözüm Süreci boyunca da aynı tıkanıklık vardı bu da bir gerçek. Gerçek şu ki siyasi süreç her zaman sanattan önce geliyor. Fakat sanatın aynı zamanda iyi bir eğitim aracı olduğu gözden kaçırılmamalıdır. Siyasi parçalar yapmayan, halay tarzı söylemeyen bir sanatçının siyasi mitinglerde halkla buluşma olasılığı çok düşük. Biraz daha farklı tarzda müzik yapanlar maalesef ki küçük salonlara, barlara mahkûm ediliyor. Bizi dinleyen kitlenin hepsi bar ortamından hoşlananlardan oluşmuyor ki. Bu durumda onlara ulaşmakta zorluk çekiyoruz ve haklı hayran serzenişleri oluyor maalesef.

Bir müziyen blues bir albüm yaptıktan sonra ikinci albümü yapma olasılığı var mı? Ya da şöyle söyleyeyim, bir müziyen arabesk veya politik bir albüm çıkarttığı zaman ikinci bir albüm çıkarma olasılığı var mıdır?

Bizim sanırım artık gökkuşağı renklerini görmemiz ve onlara daha fazla alan açmamız gerekiyor. Siyah beyaz bir müzik mantalitesi olmamalı.

Müzikal gelişimin önündeki engeller neler sizce?

En büyük engel biz müziyenleriz. Gerisi önemli değil. Biz kendimizi belli kalıplardan kurtaramadık ki farklı şeyler sunamadık ki insanların müzik zevki de gelişsin. Kolaycılık yapıyoruz ve alışlagelen, beğenisi garanti olan müziği sunuyoruz. Aslında tekrara düşmek bu.

Günümüz müziği Dengbêjlikten ne kadar istifade edebiliyor? Dengbêjlikle modern müzik harmanlabi-

liyor mu?

Ben bunu yapmaya çalışıyorum. Önümüzdeki albümde de bazı denemelerim olacak. Özünü bozmayacak şekilde bazı çalışmalarım olacak. Bu ezgilerin insanların acılarını sarmasını ve onlara bir merhem olmasını umuyorum. Dengbêjlik bence hala gerekli araştırmalara ve çalışmalara yer etmiş değildir. Bazı çalışmalar oldu beğeniyle takip ediyorum. Örneğin, Mizgin Tahir Senfonisi... Görüyoruz ki her şarkı güzel düzenlemelerle tekrar hayat bulabilir.

Çözüm Süreci'yle yaşanan iyileşme son bir yılda yerini yeni acılara bıraktı. Kürd müziği de toplumsal olaylara göre rotasını çizdi bu zamana kadar. Müzik bu süreçten nasıl etkilendi veya etkileniyor?

Elbette kötü etkilendik. Hepimiz... İnsanlar öldü. Yerler, yurtlar yıkıldı. Yerle bir oldu. Yüreklere kırıldı, bu ortamda aşk müziği konuşmak hakaret gibi gelir insana. Daha çok siyaset, daha çok marş dinlenilir böyle durumlarda. Etkilenim bu yönde oluyor. Ama benim gibi ruhunu aşkla bütünleştiren müziyenler için bu dezavantaj. Bence en kötü günümüzde aşka sarılmamız. Aşk hiçbir zaman bitmeyen bir şiiirdir.

Halkan gözü Rojava ve Güney'deki gelişmelerde. Kürd müziği bu tempoya ayak uydurabiliyor mu ya da ayak uyduruyor mu sizce?

Tabi ki orada yaşanan gelişmeler önemli. Resmi olarak dünyaca tanınmak millet olarak büyük bir kazanım olur. Bu gelişmelerin Kürdçe müziğin önünü sonuna kadar açacağını düşünüyorum. Ama müziğimiz yüzyılın hala gerisinde. Biz müziyenler önce kendimizi gözden

geçirmeliyiz.

Müziyenlerin sanat üretimleri bir yana, sanat üretimleriyle hayatlarını idame ettirmede de sorunlar yaşadığı biliniyor. Bu durumu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Bu konuda şanslı olanlardanım çünkü geçimimi müzikle yapmıyorum. Bu konuyu en iyi anlayacak kişi müzikten geçimimini sağlayan müzik emekçileridir. Sorunlar dağ gibi. Bir pazar yok, konser yok, albüm satışları yok, dijital ortamlardan ufak tefek kazançların dışında barlardan, düğünlerden para kazanmak zorunda olan birçok müziyen var. Ve bir de onları barlarda çıktıkları için eleştiriyoruz. Ama düğünlere çıkanları eleştirmiyoruz. Böyle bir kaos var.

Önümüzdeki günlerde neler yapıyorsunuz? Yeni çalışmalarınız var mı?

Anlatmak istediğim çok şey var aslında. Sanırım buna pek zamanım olmayacak. Bu ömre kaç albüm daha sığdırabilirim bilemiyorum. Çok fazla tüketmek de istemiyorum. Her şey tane tane ve profesyonel olsun istiyorum. 3. albümüm için repertuar oluşturuyorum ama henüz istediğim noktada değil. Kesinlikle albümümde olmalı diyebileceğim bazı bestelerim olmasına rağmen.

Bugünlerde gelişimim için bazı dersler alıyorum müzikal anlamda. Bu derslerin de albümüme olumlu yansımalarını düşünüyorum. Yakın bir tarihte bir projem yok ama bunda bazı engeller var tabi. Ekonomik sorunlar en başta olmak üzere, bu dönemde müzik piyasasının düştüğü durumu da göz ardı etmiyorum. Sürecin, yeni bir bahar iklimi koşullarında daha iyi olacağını düşünüyorum. Umutla bekliyorum. Önce içinde bulunduğumuz şu kaos ortamından biraz olsun silkinip çıkalım ki halkımız müziğimize kulak verebilsin. Her şeyin güzel olacağına dair umudumuzu kaybetmeyelim.

